

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра товарознавства, управління безпечністю та якістю

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Формування профілів ризику при імпорті червоних сухих вин»

Студентки 2 курсу, 9м групи,
спеціальності 076,
«Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»,
Спеціалізації «Митна справа»

Ярошенко
Ольги Леонідівни

Науковий керівник
док-р техн. наук, професор

Притульська Наталія
Володимирівна

Науковий консультант
док-р техн. наук, професор

Мережко
Ніна Василівна

Гарант освітньої програми
док-р техн. наук, професор

Мережко
Ніна Василівна

Київ 2018

АНОТАЦІЯ

Ярошенко О. Л. Формування профілів ризику при імпорті червоних сухих вин

У випускній кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні засади ідентифікаційної експертизи та управління ризиками при імпорті червоних сухих вин. Проаналізовано стан ринку та асортимент червоних сухих вин, що переміщуються через митний кордон України. Розроблено критерії, методи та засоби ідентифікації червоних сухих вин.

Всебічно висвітлено аналіз нетарифних заходів при імпорту червоних сухих вин згідно з митною декларацією. Досліджено відповідність коду червоних сухих вин згідно з УКТЗЕД, визначення митної вартості та достовірності нарахування митних платежів при митному оформленні червоних сухих вин в режимі імпорт.

Практична значимість результатів дослідження полягає у розробленні профілів ризику при імпорті червоних сухих вин та наданні конкретних пропозицій щодо їх мінімізації.

Ключові слова: вино, імпорт, ідентифікаційна експертиза, асортимент, код УКТЗЕД, нетарифні заходи, митна вартість, митні платежі, профіль ризику.

SUMMARY

Yaroshenko O. Formation of risk profiles at the time of dry red wine importing

In the final qualification work are revealed the theoretical bases of identification expertise and risk management during dry red wine import. The state of the market and the range of dry red wine moving through the customs border of Ukraine are analyzed. The criteria, methods and means of identification of dry red wine are developed.

The analysis of non-tariff measures for the import of dry red wine according to the customs declaration is comprehensively covered. Correspondence of the code of

dry red wine according to the HS Nomenclature, the definition of the customs value and authenticity of the calculation of customs fees while doing customs clearance of dry red wine in the import mode are investigated.

The practical significance of the research results is the development of risk profiles for the import of dry red wines and the provision of specific proposals to minimize them.

Key words: wine, import, identification expertise, assortment, HS code, non-tariff measures, customs value, customs payments, risk profile.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

CPA – Statistical classification of Products by Activity (Статистична класифікація продукції та послуг за видами діяльності);

ES – Іспанія;

EUR – валюта «євро»;

EXW – умова поставки «Франко завод (... назва місця)»;

HACCP – Hazard Analysis and Critical Control Points (система аналізу ризиків, небезпечних чинників і контролю критичних точок);

ISO – International Organization for Standardization (Міжнародна організація зі стандартизації);

PRODCOM – PRODUcts of the European COMmunity (Перелік промислової продукції Європейського Союзу);

UA – Україна;

AP – Автономна Республіка;

АСАУР – автоматизована система аналізу та управління ризиками;

АСМО – автоматизована система митного оформлення»

BAT – відкрите акціонерне товариство»

ВР – Верховна Рада;

ГС (HS) – Гармонізована система опису та кодування товарів (Harmonized Commodity Description and Coding System);

ГСТУ – галузевий стандарт України;

ДК – державний класифікатор;

ДКПП – державний класифікатор продукції та послуг;

ДПМЕ – департамент податкових та митних експертиз;

ДСТУ – державний стандарт України;

ДФС – Державна фіскальна служба;

ЄАВТ – Європейська асоціація вільної торгівлі;

ЄАІС – єдина автоматизована інформаційна система;

ЄС – Європейський союз;

ЗЕД – зовнішньоекономічна діяльність;

ЗУ – Закон України;

ІВВ – інститут виноградарства та виноробства;

КМУ – Кабінет міністрів України;

МД – митна декларація;

МДП – міжнародні дорожні перевезення;

МКУ – Митний кодекс України;

МОЗ – Міністерство охорони здоров'я;

НД – нормативний документ;

ННЦ – навчально-науковий центр;

ООН – Організація Об'єднаних Націй;

ПАТ – публічне акціонерне товариство;

ПДВ – податок на додану вартість;

ПР – профіль ризику;

ПрАТ – приватне акціонерне товариство;

СНД – Співдружність Незалежних Держав;

СОТ – Світова організація торгівлі;

СУР – система управління ризиками;

ТК – Технічний Комітет;

ТМ – торговельна марка;

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю;

ТСД – товаросупровідні документи;

ТУ – технічні умови;

УКТЗЕД – українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади ідентифікаційної експертизи та управління митними ризиками при імпорті червоних сухих вин.....	13
1.1. Сучасний стан та тенденції розвитку ринку вина в Україні та світі	13
1.2. Законодавчо-нормативне забезпечення безпечності та якості червоних сухих вин	17
1.3. Аналіз існуючих класифікацій вин	22
1.4. Сукупність та застосування системи аналізу та управління митними ризиками в Україні.....	32
РОЗДІЛ 2. Аналіз ринку та ідентифікаційна експертиза червоних сухих вин для митних цілей.....	39
2.1. Організація, об'єкт та методи дослідження	39
2.2. Товарознавча характеристика асортименту червоних сухих вин.....	46
2.3. Обґрунтування критеріїв та засобів ідентифікації червоних сухих вин	51
2.4. Ідентифікаційна експертиза червоних сухих вин та оформлення її результатів для митних цілей	55
РОЗДІЛ 3. Розробка профілів ризику при митному оформленні імпорту червоних сухих вин.....	64
3.1. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів при митному оформленні імпорту червоних сухих вин згідно з митною декларацією	64
3.2. Аналіз нетарифних заходів при імпорті червоних сухих вин.....	70
3.3. Розробка профілів ризику при імпорті червоних сухих вин.....	77
3.4. Розроблення заходів мінімізації митних ризиків при митному оформленні червоних сухих вин.....	88
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	100
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Вина стають все більш популярними напоями серед населення, у тому числі і в Україні. Пов'язано це з тим, що вина з усіх алкогольних напоїв при їх помірному споживанні завдають найменшої шкоди здоров'ю, а в деяких випадках в невеликих дозах бувають навіть корисними. Значна частка виноградних вин потрапляє в Україну шляхом імпорту. Тому перед митними органами постає завдання зменшити обсяг такого товароруку та проводити постійний контроль щодо потоку даного товару від початку митного оформлення до надходження у вільний обіг на території України.

Виноградні вина відносяться до найбільш часто фальсифікованих продуктів, чому в чималому ступені сприяють розмаїтності сортів виноградного вина, складність технологічного процесу, багатофакторність впливу на якість вин, неможливість одержання сировини з наперед заданими властивостями.

Під час розслідування таких видів злочинів результати експертного дослідження мають важливе доказове значення для встановлення навмисної зміни якості винної продукції

При імпорті вин можуть виникати ризики, пов'язані з країною походження та з неправильною класифікацією даного товару згідно з УКТЗЕД, що може призвести до зниження розміру ввізного мита та суми митних платежів. Вина червоні ввозяться в Україну за повними та пільговими ставками мита 0,3 EUR за л. Даний товар може бути товаром «групи ризику» оскільки може декларуватися з країн, з якими Україною укладені угоди про вільну торгівлю, та ввозитися за зменшеною ставкою ввізного мита (0,15 EUR за л), може декларуватися з країн ЄАВТ – ставка мита становить 0,04 EUR за л; з Канади – ставка 0%, з країн СНД; Грузії, Македонії – в рамках діючих міждержавних угод про вільну торгівлю (з країнами СНД, Республікою Грузія

та Республікою Македонія) можливе звільнення від сплати мита при імпорті даного товару.

Контроль визначення коду червоних вин згідно з УКТЗЕД є особливо важливим також, якщо цей товар ввозиться з країн, з якими Україна підписала Угоди про вільну торгівлю і до товарів з цих країн застосовуються пільгові ставки мита.

Саме тому одним із напрямків вирішення зазначених проблем є проведення ідентифікаційної експертизи виноградних вин, яка повинна мати комплексний характер з визначенням системи критеріїв ідентичності. Проведення експертизи з метою ідентифікації товару є актуальним, тому вибір особливих критеріїв, що дозволяють встановити конкретні ознаки продукції є важливим, адже вартість виноградного вина варіюється залежно від його виду та сорту.

Об'єктом дослідження є червоні сухі вина, що переміщуються через митний кордон України в режимі імпорту.

Предметом дослідження є ідентифікаційна експертиза червоних сухих виноградних вин та критерії їх ідентифікації, а також ризики, що виникають при митному оформленні імпорту червоних сухих вин.

Мета випускної кваліфікаційної роботи – проведення ідентифікаційної експертизи, формування профілів ризику та розробка заходів для їх мінімізації при імпорті червоних сухих вин.

Для досягнення мети дослідження необхідно виконати наступні **завдання**:

- проаналізувати сучасний стан та тенденції розвитку ринку вина в Україні та світі;
- розглянути законодавчо-нормативне забезпечення безпечності та якості червоних сухих вин;
- навести та проаналізувати існуючі класифікації вин;
- проаналізувати сутність та застосування системи аналізу та управління митними ризиками в Україні;
- визначити об'єкти та методи дослідження;

- здійснити товарознавчу характеристику асортименту червоних сухих вин, що переміщуються через митний кордон України;
- розробити критерії, методи та засоби ідентифікації червоних сухих вин;
- провести ідентифікаційну експертизу червоних сухих вин та оформити її результати для митних цілей;
- визначити митну вартість та розрахувати митні платежі при митному оформленні імпорту червоних сухих вин згідно з митною декларацією;
- проаналізувати нетарифні заходи при імпорті червоних сухих вин;
- розробити профілі ризику при імпорті червоних сухих вин;
- розробити заходи мінімізації митних ризиків при митному оформленні імпорту червоних сухих вин.

Методи дослідження: аналітичний (опрацювання наукових статей, законодавчо-правових документів), розрахунковий (розрахунок митних платежів при переміщенні червоних сухих вин через митний кордон України), інструментальний методи.

Наукова новизна випускної кваліфікаційної роботи полягає в розробці критеріїв, методів та засобів і проведенні ідентифікаційної експертизи червоних сухих вин для митних цілей.

Практична цінність полягає у розробленні профілів ризику для запобігання порушенням митних правил при імпорті червоних сухих вин, які можуть бути використані в митних органах Державної фіскальної служби України.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень було викладено та обговорено на Міжнародній студентській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми підприємництва, торгівлі та біржової діяльності» (м. Київ, 14–15 березня 2018 року) за темою «Ідентифікаційна експертиза червоних сухих вин в митних цілях». За результатами конференції отримано диплом III ступеня.

За результатами досліджень підготовлена та опублікована стаття: Ярошенко О. Л. Ідентифікаційна експертиза червоних сухих виноградних вин в митних цілях / О. Л. Ярошенко // Управління безпечністю, якістю та експертиза

товарів: зб. наук. ст. студ. ден. форми навч. / відп. ред. В.А. Осика. – К : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – Ч.2. – 125-133 С.[1].

Структура та обсяг роботи. Загальний обсяг роботи становить 110 сторінок. Дана робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, а також списку використаних джерел та додатків. Робота містить 13 рисунків, 18 таблиць, 16 додатків. Список використаних джерел налічує 81 джерело.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІДЕНТИФІКАЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА УПРАВЛІННЯ МИТНИМИ РИЗИКАМИ ПРИ ІМПОРТІ ЧЕРВОНИХ СУХИХ ВИН

1.1. Сучасний стан та тенденції розвитку ринку вина в Україні та світі

В Європі багато поціновувачів вина, саме тому і вимоги до їх якості тут високі. Так вже склалося, що французькі, італійські, іспанські вина мають репутацію найбажаніших у багатьох державах. Але така усталена практика зовсім не говорить про відсутність в українських виноробів шансу мати успіх у європейців.

Навіть останні дослідження говорять про те, що рівень споживання продукції виноградарства в Європейському союзі кожного року зростає на 3,1%, а відтак зі збільшенням попиту зростають і експортні можливості.

На сьогодні трійкою лідерів ринку вина є Італія, Франція та Іспанія. Вони забезпечують 48% всього світового виробництва вина. Україна займає незначне місце на світовому ринку, але має потенціал до нарощування виробництва та експорту [2]. Протягом останніх 27 років, з 1990 по 2017 рр., виробництво виноградних вин в Україні зменшилося в 5,6 разів — до 1,2 млн гектолітрів. Зменшилося також їх споживання на душу населення — майже на 70% [3, 4].

Ситуація більше погіршилась з анексією Криму Росією, де була розміщена чверть виноградників України. Проте виробники України продовжують розвиватися, з'являється все більше виробників із новими технологіями та ідеями, з'явилися виробники органічного вина. Посилюється конкуренція між виробниками, що сприяє покращенню якості української продукції, збільшенню асортименту та зниженню цін [5]. У той же час супермаркети протистоять вітчизняним виробникам. Так, кількість позицій вітчизняних вин в супермаркетах України продовжує зменшуватися. Однією з причин є заміна українського вина імпортом. Тенденція свідчить про те, що

асортимент вітчизняних вин в супермаркетах скоротився в середньому на чверть. Така ситуація спонукає великих виробників виходити на іноземні ринки.

Вигідне географічне розташування України та помірний клімат сприяють розвитку виноробства і вирощування найрізноманітніших сортів винограду. В останні роки через спад в економіці та надмірну зарегульованість виробництва галузь зазнає істотних втрат. Площі під виноградниками рік за роком стрімко скорочуються. Це пов'язано із забюрократизованою процедурою отримання ліцензій, проблеми із землею, відсутність допомоги з боку держави і тиск з боку місцевої влади. Сьогодні площі виноградників в Україні становлять близько 44 тис га, що у чотири рази менше порівняно з 1990 роком [6]. Галузь потребує закладки нових насаджень та доведення обсягів виробництва винограду до рівня потреб населення та виноробства, аби його не імпортувати (рис.1.1).

Рис.1.1. Динаміка основних показників виноградарства та виноробства (2014-2016 рр без врахування АР Крим), тис. тонн [8]

Як відомо, будь-яке суспільство оцінюють за певними критеріями, одним з яких є культура споживання вина, яка в Україні майже відсутня. Потрібно розвивати культуру споживання вина, тому що французи п'ють 70 літрів вина на рік на родину, а українці — 4 літри. Зате міцних напоїв в Україні споживають по 17 літрів, а в Франції — по 3 літри (рис.1.2) [4].

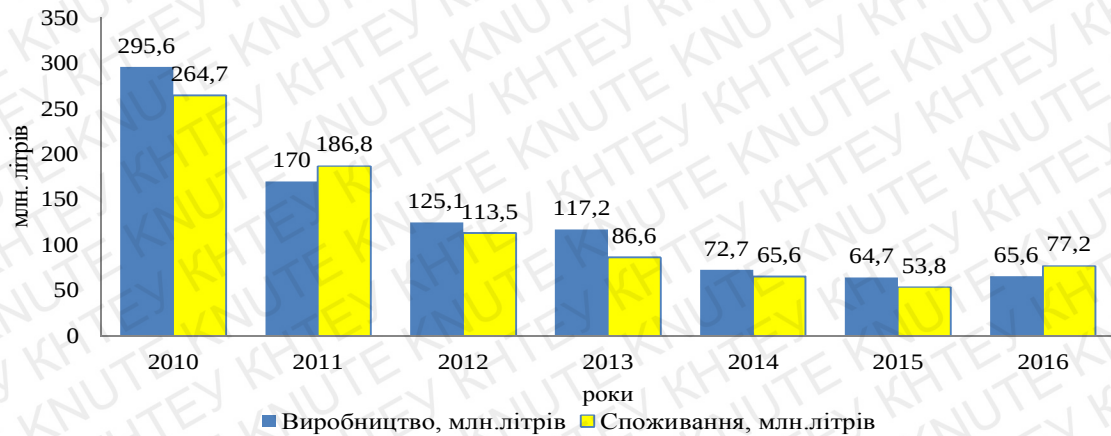

Рис.1.2. Виробництво та споживання вина (2014-2016рр. без врах. АР Крим),
млн. л [7]

При цьому ситуація потроху змінюється, оскільки українці стали пити більше вина. У деяких містах зросла кількість спеціалізованих магазинів, і статистика показує зростання кількості споживання даного продукту. Люди стали частіше пити вино, ніж горілку, коньяк та інші міцні напої.

У п'ятірку найбільш продаваних торгових марок вина в каналі сучасної торгівлі в грошовому вираженні 2017 року увійшли такі марки [3]:

- «Перший національний виноробний холдинг» (ТМ «Інкерман»);
- ТОВ «Промислово-торгова компанія Шабо» (ТМ «Шабо»);
- ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Нива» (ТМ «Одеський степ», ТМ «Таїрово», ТМ «Тарутинські вина»);
- ПрАТ «Одесавинпром» (ТМ «Французський бульвар»);
- ВАТ «Коблево» (ТМ «Коблево»).

Насьогодні вино виготовляється в усьому світі. Це не тільки європейські країни, що мають давні традиції виноробства, а й інші держави, що пропонують світові яскраві, свіжі, екзотичні ідеї: Чилі, Аргентина, США, Канада, Австралія, Нова Зеландія.

Експорт виноградного вина за межі України за вартісним показником спадав у 2012-2015 рр. (рис. 1.3). Суттєвим скороченням експорту виноградних вин характеризується 2015 рік. Проте за останні два роки спостерігається невеликий приріст показника, в порівнянні з кризовим 2015 роком.

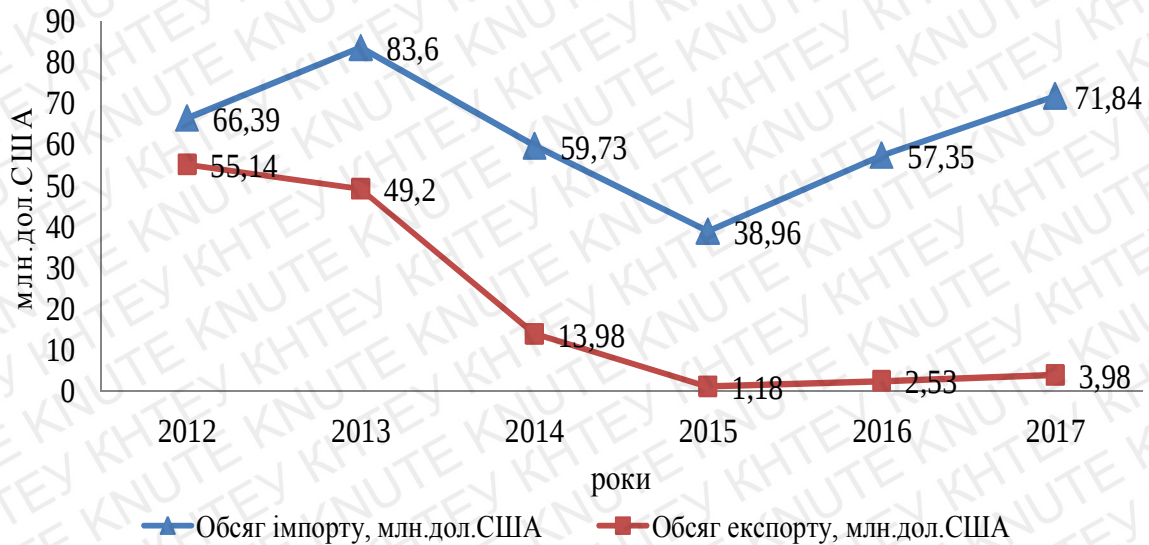

Рис.1.3. Динаміка експорту-імпорту виноградних вин, млн. дол. США [2, 8]

Основними країнами експорту з України виноградних вин є Казахстан, Китай, Велика Британія. Значно менша частка припадає на Польщу, Туреччину, США, Білорусь та інші країни (рис.1.4.а). Конкурентами на українському ринку алкогольних напоїв є винороби Італії (25%), Грузії (22%), Польщі (11%), Іспанії (7%), Німеччини (7%), Бельгії(7%), Молдові, Чилі та інших країн (рис.1.4.б).

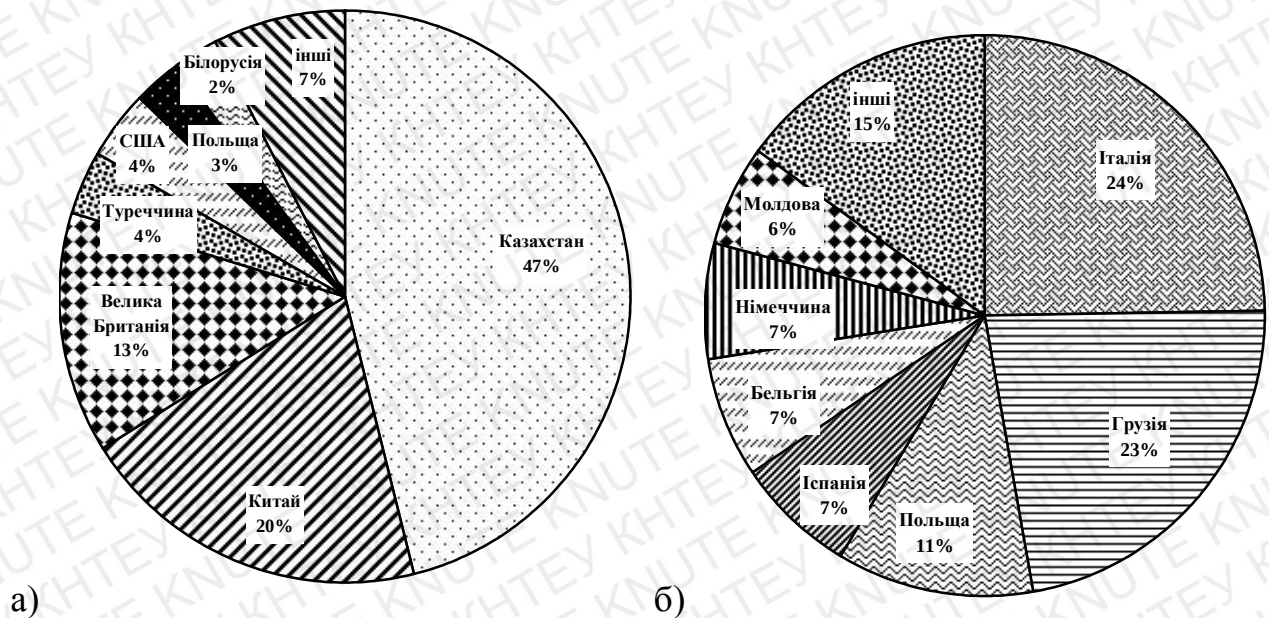

Рис.1.4. Основні експортери (а) та імпортери (б) виноградних вин України в 2017 році, дол. США [2]

Аналіз ринку виноградного вина в Україні за 2012-2017 рр. свідчить про коливання обсягу імпорту цього продукту на територію України за вартісним показником (рис.1.3). Так, пік зростання обсягу імпорту виноградного вина спостерігався в 2013 р., тоді як в 2015 рік характеризується різким зменшенням, що в наступних роках було компенсовано. А саме, за даними статистики ООН в 2016-2017 роках спостерігається стрімке зростання імпорту виноградних вин України, що становить близько 72 млн. дол. в 2017 році.

Отже, виробництво та споживання вина у світі має стабільний попит, але в Україні скорочується не тільки виробництво та споживання вина, а також площі виноградних насаджень. Таким чином, одним із напрямків розвитку ринку вина в Україні є підвищення культури споживання вина населенням за рахунок переорієнтації споживачів із вживання міцних алкогольних напоїв та пива на якісне вино.

1.2. Законодавчо-нормативне забезпечення безпечності та якості червоних сухих вин

З розвитком культури харчування зростають також вимоги до якості харчових продуктів. Нині споживач вважає природним, що продукти харчування мають бути безпечними та якісними, незалежно від їхньої ціни. Тому були створені комісії і організації в ЄС та інших країнах світу, які вивчають питання можливості гарантування безпечності харчових продуктів та запобігання виникненню небезпек.

Нині в Україні оцінка якості виноградних вин здійснюється відповідно до нормативних документів. У зв'язку з реформуванням системи технічного регулювання в Україні відбуваються суттєві зміни і в нормативній базі: протягом 2016–2018 рр. поетапно скасовуються міждержавні стандарти (ГОСТ), вносяться зміни в наявні нормативні документи, набувають чинності нові національні стандарти, у тому числі гармонізовані з міжнародними та європейськими (ДСТУ, ДСТУ EN, ДСТУ ISO тощо).

Сьогодні технічні вимоги до якості виноградних вин в Україні контролюються за ДСТУ 4806:2007 «Вина. Загальні технічні умови» [9].

ЗУ «Про виноград та виноградне вино» містить загальні вимоги до якості сировини, виноматеріалів, вин і коньяків, умов їх виробництва. Так, для виготовлення вин і коньяків України застосовуються матеріали та речовини, дозволені для використання нормативними документами та Головним державним санітарним лікарем України. Під час виробництва виноматеріалів та інших продуктів виноробства здійснюються органолептичний, хімічний і мікробіологічний контроль якості сировини і готової продукції та ведеться відповідна технологічна документація. Використання виноматеріалів, що не відповідають вимогам нормативних документів України, забороняється [10].

Для реалізації винної продукції на внутрішньому ринку вона повинна відповідати вимогам щодо якості та безпечності, зазначених у нормативній документації. Якість винної продукції контролюється лабораторіями, акредитованими за ISO 17025: хіміко-аналітичною лабораторією відділу виноробства і лабораторією вірусології та мікробіології. Для експорту вітчизняних виноградних вин до ЄС вони повинні пройти підтвердження на автентичність та натуральність згідно з методами ЄС. В Інституті виноградарства та виноробства (IBV) ім. В. Таїрова (Одеса) наявні атестовані підрозділи з висококваліфікованими вченими – виноградарями та виноробами, що є компетентними в питаннях виробництва та контролю якості винограду, вин та їхніх дистилатів [11]. Але визначити натуральність і автентичність виноробної продукції затвердженими методами ЄС ці установи не можуть через технічні причини. Згадані інститути не мають мережі філій по Україні, за ними законодавчо не закріплене право обов'язкового контролю виробництва та імпорту сировини, напівфабрикатів для виноробної галузі.

Відповідно до Закону «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», будь-який харчовий продукт (окрім виготовленого для особистого споживання), продовольча сировина і супутні матеріали не можуть бути ввезені, виготовлені, передані на реалізацію, реалізовані або використані іншим чином без документального підтвердження їх якості та

безпеки [12]. Документами, що підтверджують якість та безпеку харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів, є:

1) декларація про відповідність, що видається виробником продукції на кожну партію харчових продуктів, продовольчої сировини, супутніх матеріалів;

2) сертифікат відповідності чи свідоцтво про визнання відповідності, що видаються на:

- харчові продукти та супутні матеріали, призначені для реалізації на внутрішньому ринку України;
- продовольчу продукцію вітчизняного виробництва, призначену для експорту (якщо це передбачено умовами контракту чи міжнародною угодою, в якій бере участь Україна).

3) висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи, свідоцтво про державну реєстрацію, гігієнічний сертифікат, що видаються:

- висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи – на нові харчові продукти, харчові продукти та продовольчу сировину промислового виробництва, супутні матеріали;
- свідоцтво про державну реєстрацію – на спеціальні харчові продукти;
- гігієнічний сертифікат – на кожну партію плодоовочевої, плодово-ягідної та баштанної продукції, вирощеної в Україні та призначеної для реалізації на внутрішньому ринку чи подальшої промислової переробки; кожну партію харчових продуктів, продовольчої сировини та супутніх матеріалів, призначену для експорту (якщо це передбачено умовами контракту чи міжнародною угодою, в якій бере участь Україна);

4) ветеринарні документи (ветеринарна довідка, ветеринарне свідоцтво, ветеринарний сертифікат) для продукції тваринного походження;

5) сертифікат якості [12].

Санітарні норми якості продовольчої сировини та харчових продуктів, що визначені вмістом токсичних елементів та радіонуклідів, указують на безпеку виноградних вин. Перевищення вмісту токсичних елементів та радіонуклідів у виноградних винах може завдати шкоду здоров'ю споживачів, тому для уникнення проблем щодо погіршення здоров'я споживачів,

виробникам потрібно сумлінно перевіряти вміст даних елементів у винограді, виноматеріалах та в готових напоях.

З цього питання, серед інших, діють два основні акти Європейського союзу: Регламент Ради ЄС № 315/93 «Про встановлення максимально допустимих рівнів вмісту контамінантів в харчових продуктах» та Регламент Комісії № 1881/2006 «Про встановлення максимального рівня вмісту певних забруднюючих речовин у продуктах харчування» [13], якими встановлено допустимі рівні забруднюючих речовин та які забороняють розміщення на ринку небезпечних харчових продуктів. Згідно вказаних регламентів продукт, в якому рівень забруднюючих речовин перевищує допустимі норми, не може визнаватись безпечним для життя і здоров'я людей, а відтак, не може постачатись на ринок Європейського союзу.

Якщо показники безпечності вина відповідають належному рівню і така продукція готується до експорту в Європейський союз, слід отримати сертифікат як гарантію підтвердження відповідності критеріям, які висуваються державами ЄС, до продукції (вміст алкоголю, сухих залишків тощо). Цей документ підписується компетентним органом держави походження виноробної продукції. У свою чергу висновок за результатами аналізу видається офіційною лабораторією, яка визначається третьою державою, у нашому випадку - Україною.

Європейські замовники можуть вимагати від виробника наявності сертифікату відповідності певному міжнародному стандарту з безпечності харчових продуктів, зокрема, ISO 22000, FSSC 22000, BRC, IFS (визначається у контракті). Ці сертифікати не є обов'язковими для ввезення на територію ЄС, проте вони часто є необхідною умовою для реалізації продукції в ЄС.

Постановою ЄС 2018/273 від 11 грудня 2017 року «Про посіви виноградної лози, реєстр виноградників, супровідні документи та сертифікацію, внутрішній і зовнішній реєстр та обов'язкові декларації» [14] передбачена можливість використання сертифікації експортованої з ЄС винної продукції та забезпечення умов її достовірності та використання. До супровідних документів мають бути додані експортні декларації, необхідні митні правила в

якості доказу експорту виноробної продукції з ЄС. Тобто при імпорті виноградних вин з однієї з країн ЄС серед товаросупровідних документів має бути наявна митна декларація країни відправлення. Так, при імпорті з Іспанії досліджуваного вина ТМ «Tierra Eden» згідно з МД від 23.01.2018 №UA205090/2018/004823, в пакеті документів є відповідна декларація.

Регламентом ЄС № 852/2004 від 29 квітня 2004 року «З гігієни харчових продуктів» [15] встановлено, що безпека харчових продуктів є результатом кількох факторів: законодавство повинно встановлювати мінімальні гігієнічні вимоги; на місці повинні здійснюватися офіційні перевірки відповідності учасників господарської діяльності у сфері харчових продуктів; ці учасники господарської діяльності у сфері харчових продуктів повинні розробити програми безпеки і процедури, засновані на принципах НАССР та забезпечити їх функціонування.

На сьогодні існуючі системи управління безпечністю харчових продуктів базуються на принципах НАССР. НАССР (Hazard Analysis and Critical Control Points) – є науково-обґрунтованою системою, що дозволяє гарантувати виробництво безпечної продукції шляхом ідентифікації і контролю небезпечних чинників. Система НАССР є єдиною системою управління безпечністю харчової продукції, яка довела свою ефективність і прийнята міжнародними організаціями [16].

Один з перших винних заводів в Україні, що отримав сертифікацію за цією системою, є ТМ «Чизай», підтвердивши високі показники контролю за якістю продукції на всіх етапах виробництва, зберігання та реалізації улюбленого багатьма вина – від збору врожаю й до доставки в магазини в найвіддаленіші точки земної кулі, включаючи Австралію. Чим вище планка якості, тим вище й відповідальність: пройшовши повну сертифікацію за системою НАССР, виноробний комплекс повного циклу виробництва «Чизай» виходить тепер на новий рівень розвитку, як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках [17].

Як український, так і закордонний споживач може бути впевнений: весь асортимент виноробної продукції відповідає найвищим міжнародним

стандартам харчової галузі та охорони здоров'я, якщо це контролює система НАССР. В Євросоюзі дотримання стандартів НАССР стало обов'язковим з 1995 року, в Україні ж сертифікація по НАССР – порівняно нова практика, один з важливих кроків на шляху до євроінтеграції.

Отже, для постачання вітчизняних вин на європейський ринок та для підтвердження натуральності, автентичності та географічного походження виноградних вин, українським виробникам потрібно запровадити та активно використовувати методи підтвердження якості, що є визнаними ЄС. Сьогодні матеріально-технічна база українських лабораторій не має необхідних приладів та атестованих методик для здійснення даних досліджень. Отже, вітчизняний споживач не має надійного захисту від потрапляння на ринок низькоякісної та фальсифікованої продукції. Для забезпечення конкурентоспроможності виробників на вітчизняному та міжнародному ринках та задля безпеки споживачів, українській владі потрібно посилити державне та технічне регулювання у даній сфері та забезпечити фінансову та матеріальну допомогу виноробній галузі.

1.3. Аналіз існуючих класифікацій вин

Існують різні класифікації вин, представлених на сучасному ринку алкогольної продукції, які ґрунтуються на таких параметрах, як винний матеріал, спосіб приготування, вміст цукру і спирту, колір [18]. Так, класифікації виноградних вин є міжнародні (загальна ЄС, країн-виробників) та національні (за ДСТУ, за ДКПП, згідно з УКТЗЕД).

Класифікація вин згідно ДСТУ 4806:2007 проводиться за різними ознаками: за вмістом цукру і спирту (за технологією), за кольором, терміном витримки, сортом винограду [9].

За вмістом цукру і спирту ДСТУ передбачає поділ вин на столові, кріплені. Столові вина бувають сухими (цукор до 0,3 г/дм³, спирт - 9-14 об. %), напівсухі (цукор - 0,5-3 г/дм³, спирт - 9-12 об. %) і напівсолодкими (цукор - 3-8 г/дм³, спирт - 9-12 об. %) [9].

Кріплені вина бувають наступних видів: міцні (цукор - 1-14 г/дм³, спирт - 17-20 об. %), десертні напівсолодкі (цукор - 5-12 г/дм³, спирт - 14-16 об. %), солодкі (цукор - 14-20 г/дм³, спирт - 15-17 об. %), лікерні (цукор - 21-35 г/дм³, спирт - 12-17 об. %), ароматизовані (цукор - 6-16 г/дм³, спирт - 16-18 об. %) [9]. До кріплених вин відносяться такі різновиди, як «Мадера», «Херес» і «Портвейн».

Нижче представлена класифікація вин за вмістом цукру у вигляді таблиці (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Вміст спирту і цукру в різних групах вин [9]

Групи вин	Вміст спирту, об. %	Концентрація цукрів, г/дм ³
Столові		
Сухі	9-14	до 0,3
Напівсухі	9-12	0,5-3
Напівсолодкі	9-12	3-8
Кріплені		
Міцні	17-20	1-14
Десертні напівсолодкі	14-16	5-12
Десертні солодкі	15-17	14-20
Десертні лікерні	12-17	21-35
Десертні ароматизовані	16-18	6-16

За сортом винограду вино класифікується на [9]:

- сортове (виготовлене з одного сорту винограду, не менше ніж 85%);
- купажоване (частка добавленого (до основного) сорту складає більше ніж 15%).

Справжнє вино можна приготувати тільки з винограду, а напої з ягід, фруктових соків або рослин вином не є [19].

Далі доцільно виділити види вин за кольором. В залежності від часу ферментації (бродиння) і сорту винограду, вони бувають: червоні, білі та рожеві.

Червоні - в технології виробництва використовуються попередньо роздавлені ягоди винограду червоних сортів. При тривалій витримці ці вина поступово втрачають своє темне забарвлення. Тому молоде червоне вино завжди темніше, ніж більш витримане.

До червоних вин відносяться такі знамениті марки, як «Бордо» (класичне вино Західної Франції), «Каберне Совінйон», «К'янті» (відоме італійське ароматне вино), «Божоле», «Мерло» та «Піно Нуар».

Білі - в більшості випадків робляться з соку білих сортів винограду. Якщо використовуються червоні сорти винограду, тоді з ягід попередньо знімають шкірку, яка містить фарбувальні речовини.

До білих вин відносять «Совінйон Блан» (має трав'яний запах), «Шардоне» (настоюється в дубових бочках), «Шенон Блан» (відрізняється пряним солодким смаком), «Gewuztraminer», «Рислінг» і Сотерн (солодке густе десертне вино).

Рожеві - для отримання рожевого кольору шкірку винограду видаляють відразу після початку процесу ферментації. Ці вина виробляються із суміші червоних і білих сортів винограду, при цьому використовується технологія приготування білих вин.

Вина за якістю та строком витримки поділяють на молоді (лише столові), ординарні, марочні і колекційні.

Окремо слід розглядати високоякісні вина. Вони виробляються тільки в сприятливих для визрівання винограду роки з особливих високоякісних сортів, характерних для певних географічних регіонів. Залежно від терміну витримки високоякісні вина діляться на витримані, марочні і колекційні (рис.1.5).

Вина марочні, походження яких спеціально контролюється на всіх етапах виробництва сировини та готової продукції, називають винами контрольованих найменувань.

Вина ординарні з метою підвищення якості можуть бути витримані в дубовій тарі не менше ніж 0,5 року, про що в такому разі наводять інформацію на контретикетці або етикетці пляшки (посуду) — такі вина називають ординарними витриманими.

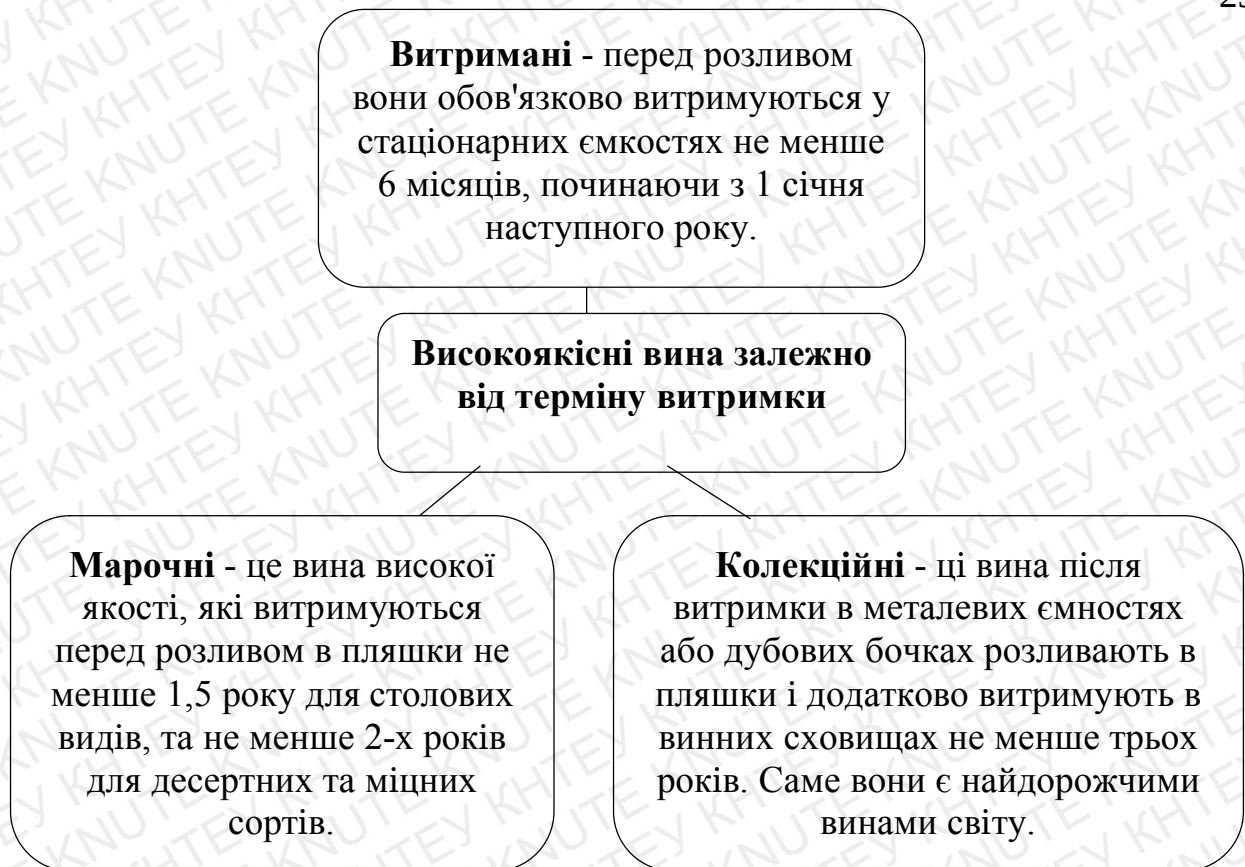

Рис.1.5. Класифікація високоякісних вин залежно від терміну витримки [9]

Нижче буде розглянута класифікація вина відповідно до Державного класифікатора продукції та послуг (далі - ДКПП) - систематизованого зведення назв угруповань продукції та послуг, кодування яких побудовано на ієрархічній системі класифікації.

ДКПП згармонізовано зі Statistical classification of Products by Activity (CPA) (Статистичною класифікацією продукції та послуг за видами діяльності) редакції 2008 року до рівня підкатегорій, а також з PROducts of the European COMmunity (PRODCOM) (Переліком промислової продукції Європейського Союзу) редакції 2008 року на рівні позицій; узгоджено з ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності». У ДКПП продукція пов'язана з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності, що відображено через посилання на відповідні коди УКТЗЕД [21].

Усю продукцію та всі послуги галузей економіки - сільського господарства, рибного господарства, добувної промисловості, переробної промисловості, будівництва, страхування, торгівлі тощо згруповано в секції

(усього 21 секція), які позначено великими літерами латинської абетки (від А до U). Отже, виноградні вина належать до секції С «Продукція переробної промисловості». Наступним рівнем деталізації за ДКПП є група, яка в даному випадку має назву «11.0 - Напої». Виноградні вина належать до класу 11.02 – «Вина виноградні» та категорії 11.02.1 – «Вина зі свіжого винограду; виноградне сусло» [21].

Літерні позначки та цифрові коди ДКПП на рівні шести знаків (підкатегорія) цілком відповідають позначкам і кодам СРА. Об'єкт дослідження належить до підкатегорії 11.02.12 – «Вина зі свіжого винограду, крім ігристих вин; виноградне сусло». Сьомий і восьмий знак (позиція) десятизначного коду для секцій В і С відповідають кодам продукції за переліком PRODCOM. Для інших секцій ДКПП на місці сьомого та восьмого знаку проставлено нулі. На рівні позиції та типу виноградні вина не деталізуються.

Цифрові коди на рівні десяти знаків (підтип) призначено для докладності видів продукції та послуг з урахуванням особливостей економічної діяльності в Україні.

В ДКПП наявний блок перехідних ключів, який складається з кодів класифікації УКТЗЕД, гармонізованої з Harmonized Commodity Description and Coding System (HS) (Гармонізованою системою опису та кодування товарів) та Combined Nomenclature (CN) (Скомбінованою номенклатурою). У блоці відображено відповідність класифікації продукції ДКПП класифікації товарів в УКТЗЕД. Для тих підтипів ДКПП, які мають посилання на УКТЗЕД, визначення термінів і опис продукції наведено в Поясненнях до УКТЗЕД.

Так, загальна класифікація виноградних вин за ДКПП зображена в табл.1.2.

Таблиця 1.2

Класифікація виноградних вин за ДКПП [21]

Код	Назва
1	2
Секція С	Продукція переробної промисловості
Розділ 11	Напої
Група 11.0	Напої
Клас 11.02	Вина виноградні

1	2
Категорія 11.02.1	Вина зі свіжого винограду; виноградне сусло
Підкатегорія 11.02.12	Вина зі свіжого винограду, крім ігристих вин; виноградне сусло
Підтип 11.02.12-11.00	Вина білі, високоякісні, вироблені в певних регіонах
11.02.12-13.00	Вина білі, інші, не високоякісні
11.02.12-15.00	Вино (сусло виноградне), бродіння якого запобігли чи зупинили додаванням спирту, з надмірним тиском, зумовленим розчиненням діоксидом вуглецю, не менше ніж 1 бар, але менше від 3 бар і температурою 20° С (крім ігристого вина)
11.02.12-17.00	Вино (сусло виноградне), високоякісне, вироблене в певних регіонах, бродіння якого запобігли чи зупинили додаванням спирту, міцністю не більше ніж 15 об. %, крім вина білого та ігристого
11.02.12-19.00	Вино та сусло виноградне, бродіння якого запобігли чи зупинили додаванням спирту, міцністю не більше ніж 15 об. % (крім високоякісних білих та ігристих вин, вироблених у певних регіонах)
11.02.12-30.00	Портвейн, мадера, херес та інші вина з вмістом спирту більше ніж 15 об. %
11.02.12-50.00	Сусло виноградне

УКТЗЕД, розроблена на базі Гармонізованої системи описання і кодування товарів (ГС) і Комбінованої тарифно-статистичної номенклатури Європейської економічної співдружності (КН ЄЕС), представляє собою основу системи мір державного регулювання зовнішньоекономічною діяльністю держави [22].

Важливе при декларуванні товарів для проведення їх митного оформлення заповнення граф 31 та 33 МД. У графі 31 вказується комерційна і фірмова назва товару, його характеристики, що включають у себе асортимент, розміри, номери моделей, стандарти, типи, комплектність та інші відомості про товар, які дають можливість однозначно класифікувати його кодом, вказаним у графі 33.

Ставки мита у Митному тарифі України наведено відповідно до кодів товарів. Нетарифні обмеження (тобто ліцензування, квотування та ін.) також в основному застосовуються до товарів, указаних у вигляді кодів товарів чи товарних позицій.

Структура УКТЗЕД включає найменування розділу, код та найменування групи, код та найменування товарної позиції, кодове позначення товару, найменування товару, преференційна, пільгова, повна ставки мита та скорочене позначення додаткових одиниць його виміру [23].

Елементами структури УКТЗЕД є система кодування та система класифікації. Кодування товару – це представлення товару у вигляді цифрового знака. Код товару в УКТЗЕД десятизначний.

Визначення коду вина виноградного сухого червоного згідно з МД-2 №UA205090/2018/004823 проходить поетапно.

Перший рівень – визначення розділу, до якого можна віднести товар. На даному етапі товари групуються за галузями промисловості. Відповідно, вино відноситься до розділу IV «Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замінники» [23].

Наступний, другий рівень – визначення групи. Загальна кількість груп у товарній номенклатурі – 97. У них товари зібрані відповідно до таких ознак: за матеріалом виготовлення; за функціональним призначенням; за ступенем обробки. Оскільки вино – це алкогольний напій, то його відносять до групи 22 «Алкогільні і безалкогольні напої та оцет» [23].

Третій рівень – визначення товарної позиції, яка деталізує товар за більш специфічними ознаками. Червоне сухе виноградне вино відносять до товарної позиції 2204 «Вина виноградні, включаючи, кріплені; сусло виноградне, крім того, що включено до товарної позиції 2009» [22-24].

Четвертий рівень передбачає визначення підпозиції товару. Для вина згідно з МД-2 №UA205090/2018/004823 товарною підпозицією буде – 2204 21 «у посудинах місткістю 2 л або менше».

Головною визначальною класифікаційною ознакою виноградних вин згідно з УКТЗЕД є вміст етилового спирту та країна походження. При визначенні підкатегорії товару специфічною ознакою є колір вина. Характерною особливістю класифікації товару є його походження, як зазначено в Поясненнях до УКТЗЕД: високоякісними винами, що вироблені у певних регіонах, вважаються вина, що походять з країн Європейського Союзу [24]. Класифікацію товару можна представити у вигляді таблиці 1.3.

Код червоного сухого виноградного вина згідно з УКТЗЕД з МД-2
№UA205090/2018/004823

Код	Назва товару
Розділ IV	Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замінники
Група 22	Алкогольні і безалкогольні напої та оцет
2204	Вина виноградні, включаючи, кріплені; сусло виноградне, крім того, що включено до товарної позиції 2009
-[22042]	інші вина; виноградне сусло, бродіння якого зупинене шляхом додання спирту:
--2204 21	у посудинах місткістю 2 л або менше:
---[2204211]	інші:
----[22042111]	вироблені в Європейському Союзі:
-----[220421110]	з фактичн. концентрацією спирту не більш як 15 об.%:
-----[22042183]	інші:
-----2204 21 84 00	інші (не білі)

У дужках [...] вказані неіснуючі коди. Ці коди вказані формально, для зв'язку між «батьківськими» і «дочірніми» кодами.

Отже, згідно товарної номенклатури УКТЗЕД вино виноградне червоне сухе у пляшці об'ємом 0,75 л та з концентрацією спирту 10,0 об. %, країна виробництва – Іспанія, відповідає коду 2204 21 84 00, що підтверджує дані, зазначені в графах 31 та 33 МД-2 №UA205090/2018/004823.

З 2000 р. указом президента України (№1072/2000) визначена інтеграція країни в Європейському Союзі. Спеціальною програмою передбачена адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу, в тому числі у виноградарсько-виноробному комплексі.

Європейський Союз займає провідне місце на міжнародному ринку вина: на його частку припадає 45% світових насаджень винограду, 60% виробництва та споживання вина в світі.

Входження України в єдиний економічний простір вимагає Гармонізації вітчизняного та європейського законодавств, уточнення і удосконалення багатьох принципових питань, в тому числі юридичних основ виноробства.

Європейський ринок вина заснований на єдиній законодавчій базі шляхом узгодження національних законів в сфері виноградарства і виноробства. Українська нормативна документація і самі принципи виноробства значно відрізняються від європейських правил.

Технічним комітетом із стандартизації «Продукція садів, виноградників і виноробна продукція» ТК-23 підготовлена фундаментальна праця з цього питання: «Норми і правила ринку вина Європейського Союзу (директиви і постанови)».

Постановою Ради Європи у 1999 р. (№1493/1499) були визначені в рамках ЄС всі основні юридичні принципи організації спільного ринку вина. Чотири Директиви ЄЕК (1968-1972) та Ради ЄС (2002) присвячені проблемі «Посадковий матеріал», а три Постанови Ради ЄС (1989-1991 рр.) охоплюють ароматизовані і міцні спиртні напої.

Так, відповідно до «Норм і правил ринку вина Європейського Союзу» вина класифікують наступним чином (рис.1.6) [25].

Вимоги до вин регламентуються в Україні основними правилами виробництва, якими визначаються ознаки їх класифікації. Класифікація вин є принциповим питанням виноробства, оскільки є не тільки основою всієї нормативної та технологічної документації, але й важливим інструментом перевірки якості продукції.

Європейські держави давно прийшли до необхідності законодавчо суворо контролювати якість готового продукту. Загальні принципи класифікації та контролю якості в Європі полягають в тому, щоб контролювати походження винограду. Це означає, що вино може носити тільки назву того місця, де вирощений виноград, зібраний і де вино було вироблено.

Зіставляючи європейські принципи класифікації з українськими підходами, можна стверджувати, що вітчизняне законодавство, вітчизняні виробники вина не ставлять першочерговим завданням – забезпечення споживачів якісним вином. А, отже, це важлива проблема сьогодення, оскільки йдеться про здоров'я нації.

«**Вино**» — продукт, отриманий виключно в результаті повного або часткового бродіння свіжого винограду, подрібненого або ні, або виноградного сусла.

«**Молоде вино, яке перебуває у стадії бродіння**» — вино, в якому спиртове бродіння ще не закінчилося і яке ще не знято з дріжджового осаду.

«**Якісне вино psr**» — приготоване в певних районах – вища категорія будь-якого вина, яке визначено національним законодавством з сорту винограду, території вирощування, агротехніки обробітку, методів виноробства, врожайністю з гектара, мінімальної натуральної міцності за обсягом, хім. складом і органолепт. характеристикою.

«**Столове вино**» — не є якісним вином «psr», але готується з сортів винограду *Vitis vinifera* на території Співтовариства з дотриманням спеціальних правил і норм підсолоджування (якщо це необхідно), підкислення та кислотопониження, вмісту ліоксилу сірки. Фактична міцність столового вина за обсягом спирту 8.5-15.0%.

«**Лікерне вино**». Продукт, що має фактичну міцність спирту за об'ємом від 15 до 22%. Готується тільки із сусла *Vitis vinifera*, що має початкову натуральну міцність спирту за об'ємом не менше 12,0%, загальну міцність, не менше 17,5%. Використовується тільки виноградний спирт пізньої міцності: від 52.0 до 96.0% об.

«**Ігристе вино**». Продукт, що має надлишковий тиск CO_2 не менш як 3 бар при 20°C в закритих ємностях. Діоксид вуглецю тільки ендогенного походження при первинному або вторинному спиртовому бродінні виноградного сусла або столового вина.

«**Напівігристе вино**». Той же продукт, що і ігристе вино, але з надлишковим тиском ендогенного CO_2 не менше 1,0 м і не більше 2,5 бар при температурі 20°C в закритих ємностях. Загальна міцність спирту за об'ємом не менше 9,0%, фактична міцність спирту за об'ємом в готовому вині не менше 7.0%.

«**Газоване ігристе вино**». Отримують із столового вина шляхом часткового або повністю доданого газу ззовні. Має не менш як 3 бар надлишкового тиску CO_2 при температурі 20°C в закритих ємностях.

«**Газоване напівігристе вино**». Отримують із столового вина або якісного вина psr повністю або частково доданим вуглекислим газом. Надлишковий тиск у пляшках повинно бути в межах 1,0-2,5 бар при 20°C; фактична міцність спирту за об'ємом не менше 7.0% загальна не менше 9.0%

«**Вино, піддане кріпленню для дистиляції**» — має фактичну міцність спирту за об'ємом у межах 18,0-24,0%. Отримують додаванням до сухого вина неректифікованого виноградного спирту міцністю за обсягом не більше 86.0%.

«**Вино з перезрілого винограду**, зібраного в Співтоваристві з натуральною міцністю спирту за об'ємом не більше 15,0%, загальною міцністю не менше 16,0% і фактичною міцністю спирту за об'ємом не менше 12,0%. Для цього вина встановлюються в країнах Співдружності терміни витримки.

Рис.1.6. Класифікація вин відповідно до «Норм і правил ринку вина ЄС» [25]

Таким чином, було проаналізовано класифікації вин за різними характеристиками та відповідно до загальновизнаних класифікацій, а саме за ДСТУ, за ДКПП, згідно з УКТЗЕД та відповідно до «Норм та правил ринку вина ЄС».

1.4. Сукупність та застосування системи аналізу та управління митними ризиками в Україні

Відповідно до Закону України «Про приєднання України до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур» [26] 05.10.2010 р. Україна приєдналася до зазначеної конвенції. Відповідно до Додатку 2 до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, митний контроль повинен обмежуватися мінімумом, необхідним для забезпечення дотримання митного законодавства і при застосуванні митного контролю повинна використовуватися система управління ризиками для визначення осіб та товарів, у тому числі транспортних засобів, що підлягають перевірці, а також ступінь такої перевірки.

Одним із елементів Рамкових стандартів СОТ є вимога «послідовно підходити до питань управління ризиками з метою вирішення питань безпеки» [27]. Окрім того, одним з стандартів, закріплених в Рамкових стандартах, є необхідність створення системи управління ризиками з метою виявлення потенційно небезпечних вантажів, а також автоматизація зазначених систем.

Запровадження системи аналізу й управління факторами ризику дало змогу митним органам:

- створити сприятливі умови для суб'єктів ЗЕД, які дотримуються законодавства України з питань митної справи;
- спростити та прискорити проведення процедур митного контролю та митного оформлення;
- збільшити ефективність роботи з попередження та припинення порушень митного законодавства України;

- зосередити увагу на пріоритетних напрямках роботи та більш ефективно використовувати наявні ресурси;
- об'єднати в єдину систему аналізу та керування ризиками всі функціональні підсистеми структурних підрозділів ДФС України, сформувати їх єдине інформаційне забезпечення.

Така система повинна включати в себе механізми класифікації (оцінки) загроз, а також рішення щодо подальшого контролю по доставці вантажів у митниці призначення, та подальшої ефективною взаємодії з системою АСАУР під час проведення митного оформлення вантажів у внутрішній митниці, та визначення найбільш ефективних методів роботи з формами контролю.

Для впровадження в життя Концепції створення, впровадження та розвитку системи аналізу та керування ризиками в ДФС України розроблено програмно-інформаційний комплекс «Інспектор-2006» з імплементованим модулем автоматизованої системи аналізу та управління ризиками (АСАУР). Основним завданням АСАУР є обробка відомостей занесених в електронних копіях МД та оцінка рівнів ризиків за заздалегідь сформованими критеріями (профілями ризику) [28].

Наразі АСАУР в митних органах України, яку впроваджено в АСМО «Інспектор-2006», передбачає застосування профілів ризиків на стадії митного оформлення МД, тобто під час здійснення митного оформлення вантажів у внутрішній митниці в митному режимі ІМ-40. Основна задача цієї системи - на підставі всіх введених до неї профілів ризику здійснити оцінку ризику кожної з МД, яка подана до митного оформлення, та видати повідомлення інспектору який здійснює митне оформлення цієї МД відповідну вказівку щодо необхідних заходів (конкретні дія), що слід зробити для перевірки законності зовнішньоекономічної операції, а також подальшого митного оформлення та можливості його завершення.

Тобто, запроваджено таку систему здійснення митного контролю та митного оформлення вантажів із застосуванням системи аналізу та управління митними ризиками, яка передбачає попередження порушення митних правил, а також запобігає ввезенню товарів та інших предметів з великим ступенем

ризик (або створення ризикованої ситуації) до їх фактичного ввезення на митну територію України.

Дана система має застосовуватись в пунктах пропуску. В першу чергу йдеться про використання попередньої інформації про вантаж до його надходження на митну територію України та оптимізацію використання інформації наявної при пропуску інформації.

Наказ Мінфіну №684 від 31.07.2015 «Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю» визначає порядок застосування системи аналізу й управління ризиками, які можуть призвести до порушень законодавства з питань митної справи при здійсненні митних процедур [29].

Товари, відповідно до даного Порядку, також розділено на дві групи: товари групи «ризик» та товари групи «прикриття». Товари групи «ризик» — товари, які переміщуються через митний кордон України та відносно яких виявлені ризики або існують потенційні ризики. Товари групи «прикриття» — товари, що з достатнім ступенем імовірності можуть декларуватись замість товарів групи «ризик». Використовуючи зазначені категорії здійснюється аналіз ризиків - систематичне використання наявної у митних органах інформації для визначення причин і умов виникнення ризиків та їх ідентифікації та оцінки можливих наслідків недодержання законодавства України з питань митної справи [29].

Аналіз ризиків здійснюється з використанням індикаторів ризику, які представляють собою визначені критерії із заданими наперед параметрами, відхилення від яких дозволяє здійснювати відбір об'єкта контролю, а сукупність індикаторів ризику, які характеризують певну групу об'єктів, що підлягають аналізу і містять вказівки із застосуванням необхідних заходів мінімізації або запобігання ризику, представляє собою профіль ризику.

В процесі здійснення аналізу ризику об'єктами для аналізу є:

- товари, що перебувають під митним контролем або випущені для вільного обігу на митну територію України, а також транспортні засоби, що

використовуються для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України;

- інформація, що міститься в товаросупровідних документах і документах, що подаються до митного органу;
- документи, що підтверджують зміст зовнішньоекономічних операцій юридичних та фізичних осіб;
- документи, що підтверджують правомірність дій власника або уповноваженої ним особи відносно товару, що перебуває під митним контролем;
- діяльність митних брокерів, власників митних ліцензійних складів а також перевізників товарів;
- результати застосування форм митного контролю;
- митні органи України.

Перш за все зазначимо, що профіль ризику (ПР) є елементом автоматизованої системи аналізу та управління ризиками (АСАУР). ПР можуть використовуватись як в електронному, як і в документальному вигляді. Основна мета створення та використання ПР - попередити інспектора про можливу наявність ризику порушення митного законодавства під час здійснення конкретної зовнішньоекономічної операції та дати інспекторові обов'язкову до виконання вказівку щодо застосування певних форм контролю.

Алгоритм роботи профілю ризику щодо співставлення інформації в митниці на території України (яка заявляється декларантом) та інформації, яка отримана з суміжної сторони можна подати схематично.

Так, посадова особа митного органу України при здійсненні пропуску товарів і транспортних засобів, які переміщуються на митну територію України з митної території суміжної сторони, та з метою контролю за доставкою яких, згідно з законодавством України з питань митної справи, передбачено оформлення документа контролю за переміщенням товарів (далі - ДКПТ), в межах своїх повноважень:

- перевіряє наявність у поданих до митного оформлення товаросупровідних документах завіреного реєстраційного номера МД

суміжної сторони;

- робить запит до ЄАІС ДФСУ за реєстраційним номером МД суміжної сторони або державним реєстраційним номером транспортного засобу, що перетинає кордон, і перевіряє наявність в ЄАІС ДФСУ електронної копії цієї МД (книжки МДП);
- вносить до електронної копії ДКПТ за допомогою відповідного програмного забезпечення ЄАІС ДФСУ реєстраційний номер МД суміжної сторони. Програмне забезпечення ЄАІС ДФСУ забезпечує автоматичне зв'язування інформації, зазначеної в електронній копії ДКПТ, з інформацією, зазначеною в електронній копії МД суміжної сторони (книжки МДП).

Після надходження до ЄАІС інформації від митних органів України про пропуск товарів і транспортних засобів на митну територію України, зазначена інформація, відповідно до Технічних умов, передається до суміжної сторони.

При здійсненні митного оформлення товарів і транспортних засобів, ввезених з митної території суміжної сторони, модуль АСАУР АСМО «Інспектор- 2006»:

- видає електронне повідомлення посадовій особі митного органу про необхідність застосування звірення контрольованих показників;
- здійснює, за наявності в ЄАІС ДФСУ відповідної інформації, звірення контрольованих показників та відображення результатів такого звірення.

Таким чином, спрацювання профілю фактично відбудеться лише на наступному етапі, коли транспортний засіб з вантажем доїде до митниці призначення, та до митного оформлення буде подано МД. Посадова особа митного органу України при здійсненні митного оформлення товарів і транспортних засобів, ввезених з митної території суміжної сторони, в межах своїх повноважень: перевіряє відповідність відомостей, які містяться в українській МД, відомостям, що містяться у відповідному паперовому примірнику МД суміжної сторони (книжці МДП).

Співставлення інформації здійснюється в системі АСАУР автоматично за ваговими, вартісними параметрами, а також за чотирма знаками коду товару. За

результатами спрацювання АСАУР та/або виявлення розбіжностей контрольованих показників, що мають ознаки порушення митних правил чи можуть призвести до зменшення сум належних до сплати податків і зборів посадова особа митного органу України, вживає заходів, передбачених законодавством України з питань митної справи щодо товарів, які ввозяться на митну територію України з порушеннями митних правил.

Якщо за результатами оцінки ризику за допомогою модуля АСАУР не сформовано перелік митних процедур (тобто не виявлено ризику) або є необхідність в здійсненні додаткових митних процедур, вповноважена посадова особа митного органу може прийняти відповідне рішення, адже оцінка ризику за допомогою вищезазначеної системи не звільняє посадових осіб митних органів від відповідальності за здійснення митного контролю товарів відповідно до вимог нормативно-правових актів. Таке рішення може бути прийнято в будь-який момент до завершення митного оформлення. У цьому разі посадова особа, що прийняла таке рішення, формує в електронному вигляді перелік митних процедур, які було додатково застосовано з зазначенням їх коду. Також обов'язково вносяться відомості про посадову особу, яка прийняла рішення про застосування додаткових митних процедур з зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові [29].

Оскільки митні процедури, перелік яких сформовано АСАУР а також ті, які було визначено додатково, повинні бути здійснені в обов'язковому порядку, то і митне оформлення, відповідно, може бути завершено лише за умови виконання всіх передбачених митних процедур.

Якщо за результатом проведення визначених митних процедур було встановлено причини, що не дають можливості завершити митне оформлення за конкретною МД, то відповідна посадова особа повинна внести до бази даних митного органу відомості про причини незавершення митного оформлення відповідно до Класифікатора порушень[29].

Інформація про оцінку ризику за МД, а також дані про результати проведення митних процедур та причини їх незавершення щоденно передається регіональними митницями, митницями до Департаменту податкових та митних

експертиз для оцінки результативності застосування профілів ризику і усунення недоліків в організації митного контролю заснованого на аналізі ризиків.

Таким чином, як бачимо, система аналізу та управління ризиками представляє собою досить складний механізм, для злагодженої та ефективної роботи якого необхідна координація зусиль всіх суб'єктів задіяних в функціонуванні даної системи - від митного посту до Департаменту податкових та митних експертиз.

Отже, в ДФС України запроваджена Єдина автоматизована інформаційна система, що дає можливість:

- значно спростити процедуру отримання необхідних даних під час проведення митного оформлення;
- покращити аналітичну роботу;
- створити інтегровану телекомунікаційну мережу та єдину базу даних про порушників митного законодавства й підприємств «групи ризику»;
- налагодити електронний обмін інформацією з іншими державними органами та митними органами зарубіжних країн;
- зменшити суб'єктивні фактори при прийнятті управлінських рішень за цими напрямками.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РИНКУ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА ЧЕРВОНИХ СУХИХ ВИН ДЛЯ МИТНИХ ЦІЛЕЙ

2.1. Організація, об'єкт та методи дослідження

Виноградні вина відносяться до найбільш часто фальсифікованих продуктів. Саме тому одним із напрямків вирішення даної проблеми є проведення ідентифікаційної експертизи якості виноградних вин, яка повинна мати комплексний характер з визначенням системи критеріїв ідентифікації.

Об'єктом дослідження червоні сухі виноградні вина, які переміщують через митний кордон України. **Предметом** дослідження є ідентифікаційна експертиза червоних сухих виноградних вин та критерії їх ідентифікації.

Для проведення ідентифікаційної експертизи було обрано п'ять зразків червоних сухих виноградних вин:

- зразок 1 - ТМ «Inkerman», ПАТ «Дім марочних коньяків «Таврія», Україна;
- зразок 2 – ТМ «TierraEden», що імпортується до України за МД №UA205090/2018/004823, Winexfood, S.L., Іспанія;
- зразок 3 – ТМ «Casa Veche», СП «Аліанца-Вин» ТОВ, Молдова;
- зразок 4 – ТМ «Colle dei Cipressi», Natale Verga, Італія;
- зразок 5 – ТМ «G7 Cabernet Sauvignon», Villa Alegre, Чилі.

Ідентифікаційна експертиза червоних сухих вин ТМ «Tierra Eden», що переміщуються через митний кордон України за МД №UA205090/2018/004823, проводилась у відділі досліджень спирту, спиртовмісних рідин, алкогольних та безалкогольних напоїв і тютюну в Департаменті податкових та митних експертиз ДФС України. Дослідження зразків порівняння проводилися на кафедрі товарознавства, управління безпеністю та якістю Київського національного торговельно-економічного університету.

Загальну схему проведення досліджень червоних сухих виноградних вин наведено на рис. 2.1.

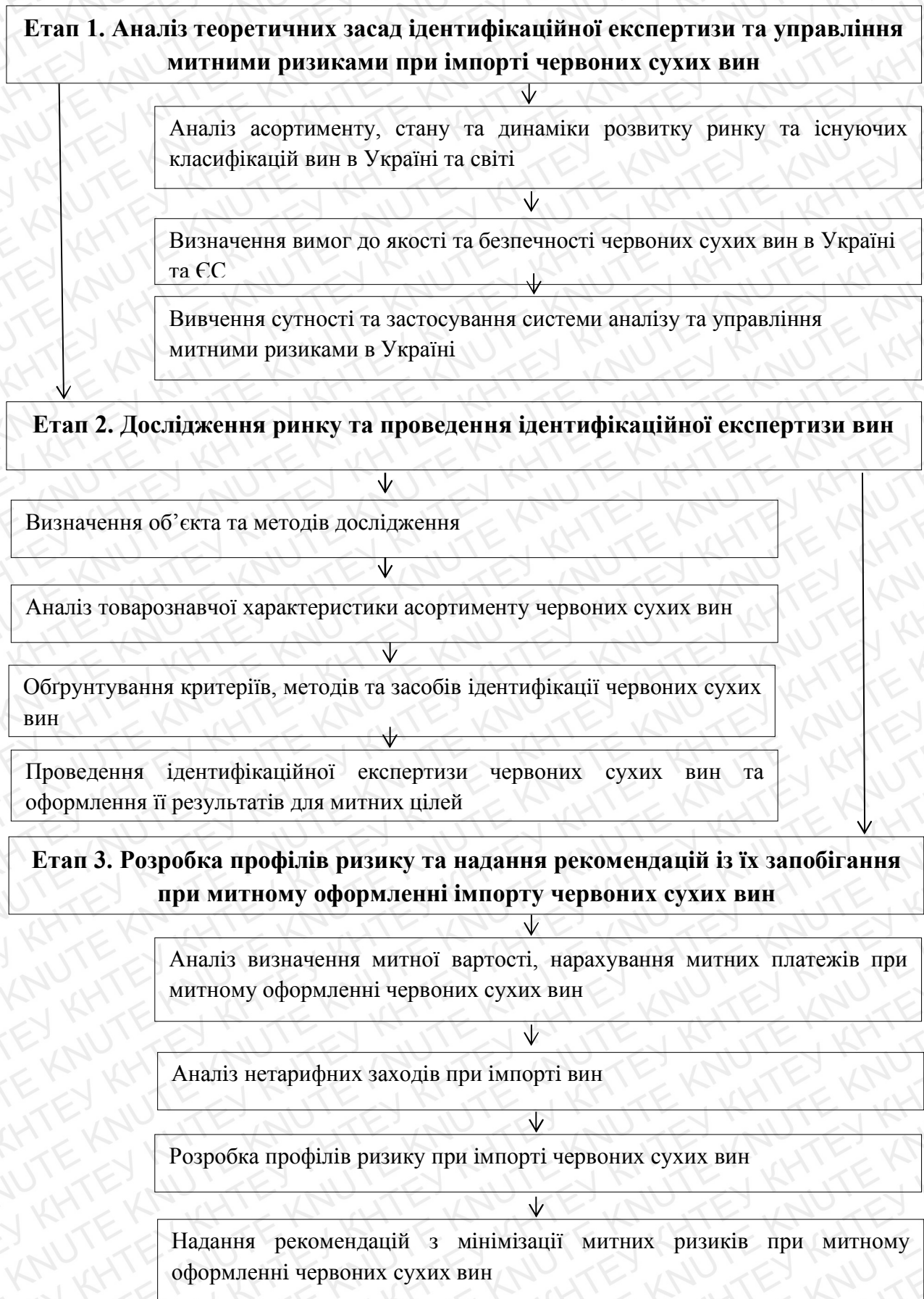

Рис. 2.1. Загальна схема проведення досліджень червоних сухих виноградних вин

Ідентифікація проводиться відповідно до показників якості. Проте показники якості та показники, за якими повинна проводитися ідентифікаційна експертиза – різні поняття. Якщо за показниками якості оцінюють властивості, здатні задовольнити потреби людини, тобто якість, то за показниками ідентичності встановлюють, чи відповідає продукт даним, зазначеним на маркуванні чи встановленим у нормативній документації виробника [30].

Після проведення митного огляду формується запит на проведення ідентифікаційної експертизи (додаток А), складаються відповідний акт взяття проб (зразків) (додаток Б) та маркувальна етикетка (додаток В), які направляються до лабораторії ДПМЕ.

Для визначення показників ідентифікації використовують різні методи, які ґрунтуються на правилах застосування певних принципів і засобів випробувань. До засобів випробувань можуть відносити технічний пристрій, речовину та/або матеріал для проведення випробувань [31]. Всі методи, за способом отримання інформації про той чи інший показник якості класифіковані наступним чином: аналітичний, органолептичний, вимірювальний, розрахунковий, експрес-метод, експертний.

В роботі було використано наступні методи:

Аналітичний метод використовується при вивченні стану та перспектив розвитку ринку, асортименту виноградних вин та аналізі повноти маркування при ідентифікаційній експертизі. Метод передбачає дослідження, за якого можна вивчити окремі сторони об'єкта дослідження, зробити ряд наукових абстракцій. До аналітичних методів відносяться методи управління (аналіз, діагностика, прогнозування, програмування і планування) і систематизації (ідентифікація, класифікація, узагальнення, кодування) [31].

Маркування виноробної продукції проводиться на відповідність вимогам п.2. ст.11 ЗУ «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» [32].

На лицьовій стороні етикетки кожної пляшки або самої пляшки (іншого посуду) виноробної продукції, яка реалізується через торговельну мережу, в

доступній для споживача формі згідно з чинним законодавством про мови вказуються [32]:

- назва держави;
- найменування суб'єкта господарювання та його місцезнаходження;
- знак для товарів і послуг;
- назва продукції;
- місткість посуду;
- вміст спирту (% об.);
- вміст цукру (крім сухих вин, шампанського, ігристого вина та коньяку) (% мас.);
- позначення нормативного документа (для продукції вітчизняного виробництва, призначеної для реалізації на території України);

Теоретичні основи і техніка дегустації вин (органолептичний метод дослідження) достатньо повно і детально викладені в спеціальній літературі [33].

Зорове сприйняття дозволяє встановлювати колір вина та його відтінки, інтенсивність забарвлення, ступінь прозорості, наявність сторонніх домішок, в'язкість та інші ознаки, які дозволяють виявити деякі хвороби та недоліки вина.

Ступінь прозорості вина характеризується визначеною термінологією: кришталево прозоре (іскристе, прозоре з блиском), дуже прозоре, прозоре, досить прозоре, недостатньо прозоре, опалесцентне, сизе, тьмяне, мутнувате, мутне, дуже мутне.

Поява у вині різного роду помутніння, природа яких різноманітна, свідчить про неготовність вина до випуску і необхідність додаткової обробки. Правильно виготовлене вино кришталево прозоре.

У відповідності з вимогами ДСТУ 4806:2007 виноградні вина повинні бути прозорими, без каламуті, осаду і сторонніх домішок. Колекційні вина можуть мати осад, який швидко осідає при їх струшуванні, а також появу на стінках пляшки винного каменю [9].

Загальне поняття запаху вина складається з аромату (що виникає під час бродіння і властивий сорту винограду) і букету (обумовлений бочковою або пляшковою витримкою), принципової різниці між якими встановити неможливо.

Деталі запаху (аромату, букету), які належать тому чи іншому типу вина, в плані їх сприйняття, в значній мірі залежать від органолептичної пам'яті і кваліфікації експерта. Тому експерти в більшості випадків повинні концентрувати увагу на типові, властиві запахи або сторонні, не властиві для нормальних вин.

В деяких випадках експерт може використати у висновках результати дегустаційної оцінки вина, що дані кваліфікованою комісією дегустаторів.

Вимогою до проведення органолептичної оцінки для червоних вин є температура досліджуваного зразка – 16-18°C. За 16°C червоне вино здається кращим на смак, повнішим, більш оксамитовим і міцнішим. Якщо температуру знизити до 10°C, воно здається жорстким.

Нині розроблено безліч різноманітних методик щодо визначення органолептичних показників товарів, в тому числі виноградних вин. Проте необхідним є вдосконалення методик та використання комплексної оцінки якості вина під час проведення його експертизи.

Для визначення органолептичних показників вина було удосконалено та застосовано балову оцінку. За прийнятою 10-ти баловою шкалою граничне число балів розподілено між такими показниками: прозорість - 0,5; колір - 0,5; смак - 5; букет - 3; типовість - 1 бал (табл.2.1) [30].

Таблиця 2.1

Шкала еквівалентності балів показникам якості вин

Показники	Характеристика показників	Бали
1	2	3
Прозорість	Вино виключно прозоре. з блиском	0,5
	Вино без блиску	0,4
	Вино з опалесценцією (стороннім світлом)	0,3
	Вино з сильною опалесценцією	0,2
	Вино каламутне	0,1

1	2	3
Колір	Повна відповідність типу і віку вина	0,5
	Невелике відхилення від типу	0,4
	Значне відхилення	0,3
	Невідповідність забарвлення	0,2
	Брудні вина	0,1
Смак	Виключно тонкий, гармонійний, властивий типу і віку	5,0
	Гармонійний	4,0
	Гармонійний, але недостатньо відповідає типу	3,0
	Негармонійний, без сторонніх присмаків	2,5
	Сторонній ординарний смак	2,0
	Сторонній присмак	1,0
Аромат (букет)	Дуже тонкий, добре розвинений букет (аромат)	3,0
	Добре розвинений, але грубуватий	2,5
	Слаборозвинений або не зовсім чистий	2,0
	Не відповідає типу вина	1,5
	Вино з стороннім запахом	1,0
Типовість	Повна відповідність типу	1,0
	Невелика відхилення від типу	0,8
	Нетипове	0,5
	Безхарактерне	0,3

Оцінку «відмінно» одержують вина, що отримали 9,3-10 балів, «добре» - 8,9-9,3 балів «задовільно» - 8,5-8,9 балів, «низько» - 8,0-8,5 балів, «незадовільно» - нижче 8 балів [30].

Вимірювальний метод ґрунтується на використанні інформації, яку одержують з використанням технічних вимірювальних засобів. Він найбільш поширений при експертизі.

З великої кількості методів, що застосовуються при дослідженні вин слід звернути увагу на ті, які вирішують більшість важливих питань, що виникають в експертній практиці лабораторій. До таких методів відносяться: визначення летких кислот, вмісту етилового спирту, цукру, титрованої кислотності та екстрактивних речовин. Кожен з перерахованих методів застосовується для вирішення конкретних питань.

У роботі за допомогою вимірювального методу визначались об'ємна частка етилового спирту, титрована кислотність та повнота наливу

досліджуваних зразків виноградних вин. Визначення цих показників є обов'язковим, так як вони регламентовані ДСТУ [9].

Крім того, для одержання додаткової нової інформації в окремих випадках можна застосовувати інші методи дослідження.

Визначення вмісту етилового спирту. (ДСТУ ГОСТ 13191-2009) [34]
Етиловий спирт - один з основних компонентів, які визначають тип та смакові якості виноградних вин. По вмісту спирту, самостійно або в сукупності з іншими показниками, можна вирішувати питання про приналежність вина до певного типу і про штучно викликані в ньому зміни (розведення, змішування) [34].

З великої кількості відомих методів найбільш поширеним є ареометричний метод визначення спирту, що є прийнятим в якості основного для дослідження всіх спиртовмісних рідин. Об'ємна частка спирту у дистилаті після перегонки продукту визначалася за допомогою спиртоміра - ареометра.

Визначення показників кислотності. (ДСТУ ГОСТ 14252-2009) [35].
Найбільш важким питанням при експертизі виноградних вин є диференціація різноманітних марок однотипних вин, що мають однакові або досить близькі показники по ДСТУ. В таких випадках можна використовувати методи визначення кислотних властивостей вина. Ці показники для великих груп вин спеціально підганяють до необхідного значення [35]. Метод заснований на нейтралізації розчином лугу водних витяжок кислот і кислих солей, що витягують з наважок вина.

З метою розрахунку митних платежів при переміщенні червоних сухих виноградних вин через митний кордон України застосовують розрахунковий метод.

Метод заснований на одержанні інформації розрахунком. Показники розраховуються за математичними формулами. Розрахунковий метод в роботі використовується для визначення нарахування ввізного мита, акцизного податку та податку на додану вартість, який наведено у Розділі 3 роботи.

2.2. Товарознавча характеристика асортименту червоних сухих вин

Виноградні вина відносяться до алкогольних напоїв, які отримують в результаті спиртового бродіння і біохімічних перетворень виноградного соку (сусла), мезги свіжого і в'яленого винограду. Вони мають складний хімічний склад і характерний смак та аромат, який залежить від сорту та умов вирощування винограду, ґрунту, кліматичних умов, пори збирання врожаю, а також технологій виготовлення.

Всі вина в процесі виготовлення поділяються на необроблений виноматеріал, оброблений та готове вино. Якщо виноматеріал після бродіння для сухих вин або спиртування для вин кріплених не підлягає обробці, то його називають не обробленим. Обробленим вважається виноматеріал, виготовлений по встановлених технологічних схемах, що відповідає розробленим до нього вимогам по типу і кондиціях, а також такий, що пройшов технологічну обробку і витримку (для марочних та ординарних витриманих вин). Готовим є вино після повного циклу обробки і витримки, стабільне до всіх видів помутнінь і досягло стадії розливозрілості. Виготовлення виноматеріалів і їх обробка проводиться на заводах первинного виноробства на місці вирощування винограду. Оброблені виноматеріали перевозяться в бочках або цистернах на заводи вторинного виноробства в місці вживання вина, де вони після фільтрації розливаються в пляшки.

Всі вина в залежності від технології виробництва поділяються на дві групи: тихі (столові, кріплені, ароматизовані) та ігристі, іскристі та перлисті. Кожна група вин по складу, тобто по вмісту спирту та цукру, поділяється на категорії. В свою чергу кожна категорія в залежності від смакових, ароматичних властивостей та кольору поділяється на типи. Кожний тип включає окремі марки вина з певним найменуванням.

Часто назва вина відповідає сорту винограду, з якого воно зроблене. Так, вітчизняні виробники пропонують споживачам такі вина як:

- Білі: Аліготе; Піно-ґрі і Піно Блан; Рислінг; Шардоне.
- Червоні: Каберне Совіньон; Мерло; Піно-нуар.

Крім усього іншого, українські вина, представлені на полицях вітчизняних магазинів, можуть бути ординарними (без особливої витримки), марочними (витримка не менше 1,5 років при особливих умовах) і колекційними (відрізняються особливою якістю з витримкою більше 10 років).

Лідерами українського ринку вина є ТМ «Інкерман», ТМ «Шабо», ТМ «Одеський степ», ТМ «Таїрово», ТМ «Тарутинські вина», ТМ «Французський бульвар», а також ТМ «Коблево».

Асортимент ТМ «Інкерман» представлений 4 групами на рис.2.2.

Рис. 2.2. Товарознавча характеристика асортименту вин ТМ «Інкерман»

Асортиментний портфель ТМ «Коблево» має наступні групи вин та представлено на рис.2.3.

Рис. 2.3. Асортимент вин ТМ «Коблево»

Серед продукції «Київського заводу шампанських вин» можна виділити 8 категорій, що представлено на рис.2.4.

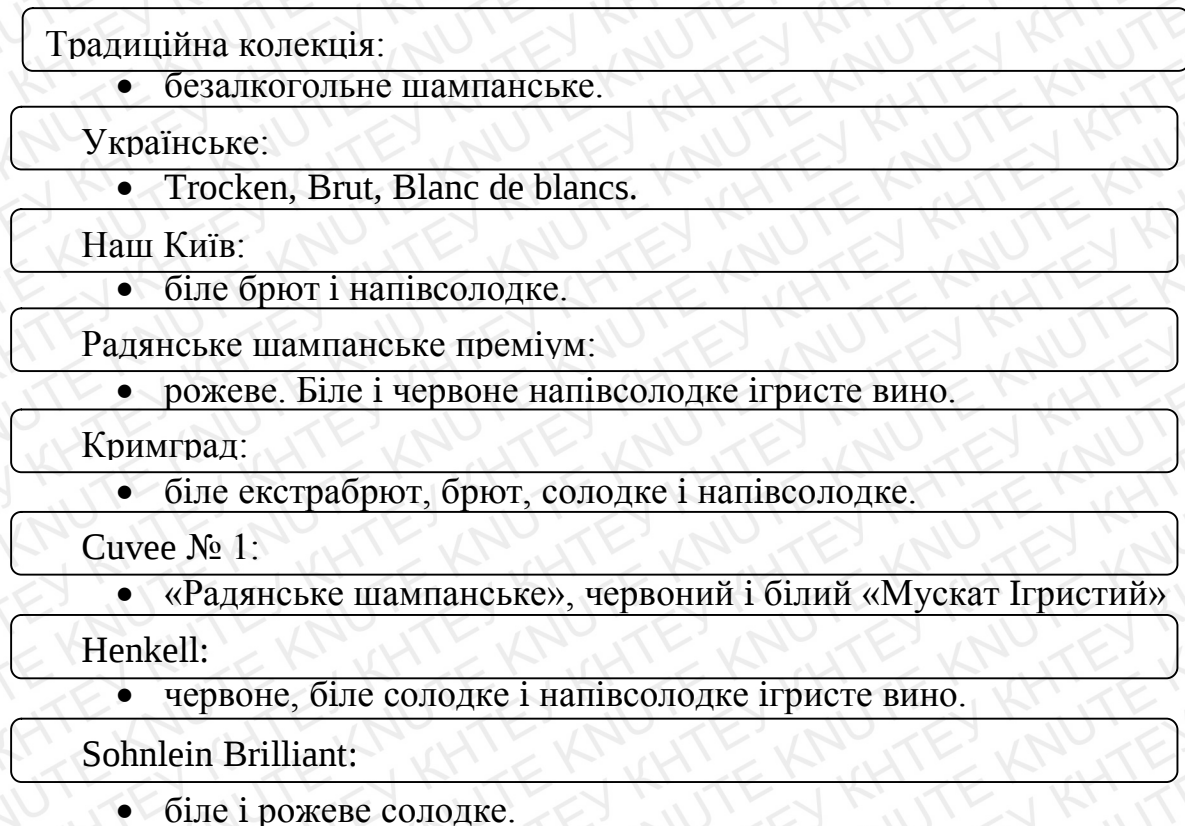

Рис. 2.4. Товарознавча характеристика асортименту вин Київського заводу шампанських вин

Вина в залежності від якості поділяються на ординарні, марочні та колекційні. Ординарні вина йдуть в реалізацію без витримки у віці до одного року. Вони мають звичайні найменування: «Столове біле», «Портвейн червоний», «Вермут червоний» і т.д.

Марочні - це витримані високоякісні вина окремих виноробних районів чи мікрорайонів, що виготовляються з окремих сортів винограду по спеціальній технології і зберігають свою якість довгі роки. Витримка таких вин повинна бути не менше півтора-два роки. Їх найменування відповідають сорту винограду, району вирощування, назві виробника і т.п. Наприклад: «Каберне», «Абрау», «Портвейн південно бережний», «Цинандалі». Марочні вина, особливо високої якості, що витримані протягом шести років, в тому числі не менше двох-трьох років в пляшках, називаються колекційними [7, 10].

Далі доцільно виділити асортимент вин за кольором. До червоних вин відносяться такі знамениті марки, як «Бордо» (класичне вино Західної Франції), «Каберне Совіньйон», «К'янті» (відоме італійське ароматне вино), «Божоле», «Мерло» та «Піно Нуар».

До білих вин відносять «Совіньйон Блан» (має трав'яний запах), «Шардоне» (настоюється в дубових бочках), «Шенон Блан» (відрізняється пряним солодким смаком), «Gewuztraminer», «Рислінг» і Сотерн (солодке густе десертне вино).

Класифікація вин за вмістом цукру і спирту передбачає їх поділ на столові, кріплені.

Столові вина бувають сухими (цукор до $0,3 \text{ г/дм}^3$, спирт - 9-14 об. %), напівсухі (цукор - $0,5-3 \text{ г/дм}^3$, спирт - 9-12 об. %) і напівсолодкими (цукор - $3-8 \text{ г/дм}^3$, спирт - 9-12 об. %) [9].

Найвідомішими із столових вин є:

- сухі марочні – «Аліготе», «Каберне», «Рислінг», «Гурджаані», «Ркацители», «Цинандалі», «Киндзмараулі», «Мукузані», «Теліані», «Сильванер», «Совіньйон», «Фетяська», «Шардоне» і ін.;
- сухі ординарні – «Аліготе», «Каберне», «Мускат», «Рислінг», «Ркацители», «Сапераві», «Совіньйон», «Фетяська», «Ереті» і ін.;

- напівсухі – «Монастирська зірка», «Сильванер напівсухе», «Напівсухе біле», «Напівсухе рожеве» і ін.;
- напівсолодкі – «Совіньон», «Чорні перли», «Шепіт ченця», «Ведмежа кров», «Кадарка», «Мускат», «Напівсолодке біле», «Напівсолодке рожеве» і ін.

Кріплені вина бувають наступних видів: міцні (цукор - 1-14 г/дм³, спирт - 17-20 об. %), десертні напівсолодкі (цукор - 5-12 г/дм³, спирт - 14-16 об. %), солодкі (цукор - 14-20 г/дм³, спирт - 15-17 об. %), лікерні (цукор - 21-35 г/дм³, спирт - 12-17 об. %), ароматизовані (цукор - 6-16 г/дм³, спирт - 16-18 об. %) [9].

До міцних відносять такі типи вин, як портвейн, херес, мадера, марсала, а також червоне, рожеве і біле міцне вино. Портвейн виготовляють білим, рожевим і червоним. Марсала, херес, мадера мають колір від золотистого до янтарного.

Найвідомішими з кріплених міцних вин є:

- міцні марочні – «Мадера Кримська», «Марсала», «Портвейн червоний», «Гроно Закарпаття», «Масандра», «Портвейн білий Су рож», «Херес Дагестанський» і ін.;
- міцні ординарні – «Рубін Закарпаття», «Мадера», «Портвейн білий», «Агдам», «Херес міцний», «Міцне біле», «Міцне рожеве», «Приморське», «Слов'янське» і ін.

Найпоширенішими типами десертних вин є кагор, токай, мускат, малага. З кріплених десертних вин найбільш відомі:

- марочні – «Кагор Український», «Габріела», «Золоте поле», «Кагор Південно бережний», «Мускат білий», «Червоний камінь», «Чорні очі», «Токай Південно бережний» і ін.;
- ординарні – «Ізабелла», «Сонце в келиху», «Золотий берег», «Мускат білий», «Ркацелі», «Джаус», «Кагор» і ін.

Ігристі вина - можуть мати різний вміст цукру і спирту, в процесі вторинного бродіння їх додатково насичують вуглекислим газом. Найвідомішим ігристим вином у світі є шампанське (отримало свою назву від

французької провінції Шампань, де воно вперше було виготовлене). Асортимент: «Артемівське», «Крим», «Кримсект», «Радянське шампанське».

Мускатні ігристі вина мають своєрідний аромат і смак, властивий винограду мускатних сортів. Асортимент: «Гетьманське», «Крим Мускатне», «Старий Харків», «Ювілейне», «Мускатне ігристе», «Мускат ігристий Донський».

Ми звикли до стандартної, цілком зрозумілої класифікації, яка поділяє алкогольні напої, які зустрічаються на полицях магазинів, на червоні, білі та рожеві вина, які можуть бути солодкі і напівсолодкі, сухі або напівсухі [18].

Оскільки в практичній роботі експертам необхідно проводити дослідження різних типів виноградних вин, тому їм потрібно розумітися в широкому асортименті вин, при цьому знаючи їх класифікацію за різними ознаками.

Саме з цією метою було розглянуто різні класифікації асортименту вин: як за кольором, вмістом цукру та спирту, так і за основними виробниками-лідерами ринку виноробної продукції України.

2.3. Обґрунтування критеріїв та засобів ідентифікації червоних сухих вин

Аналіз експертної практики показує, що в запитах на проведення експертизи питання формуються не правильно або не точно. В багатьох випадках задаються питання, які не вирішуються на даний момент або які не входять в компетенцію експерта. Так, питання на предмет придатності представлених на дослідження зразків вин до вживання не вирішується експертом лабораторії дослідження харчових продуктів, оскільки відноситься до компетенції підрозділів МОЗ України. При формулюванні неконкретних запитань (наприклад: «Який хімічний склад представлених на дослідження зразків?», «Що представляють собою вилучені зразки рідини?», «Які сторонні компоненти містить представлене на дослідження вино?» і т.д.). дослідження

або взагалі не може бути виконане, або приводить до висновків загального характеру [33].

Запитання повинні формуватися у відповідності з інформацією, що відома експерту. Перша група запитань відноситься до тих об'єктів, про які відомо, що вони представляють (або повинні представляти) конкретне виноградне вино заводського виготовлення. Відповіді на такі запитання викладаються у вигляді категоричних висновків. В цьому випадку питання про кількість вина певного найменування, що знаходиться в тій чи іншій ємкості (пляшці, стакані тлі.) часто перегукується з питаннями про встановлення «міцності» (вмісту етилового спирту), або визначення додаткових показників напоїв (титрованої кислотності, вмісту цукру і т.д.). Категорична відповідь експерта про невідповідність напою вимогам стандарту не виключає можливості постановки інших запитань.

Друга група запитань направлена на в'ясування причин встановленої невідповідності досліджуваного зразка стандарту або потрібна конкретизація найменування напою при відповідності стандарту. Ці запитання є наслідком раніше отриманої інформації про об'єкт. Необхідно відмітити, що обставини справи визначають постановку тих чи інших запитань. Наприклад, категорична відповідь на питання про відповідність виноградного вина ДСТУ може бути достатня в тому випадку, якщо йдеться про просту фальсифікацію вина шляхом розведення.

Дослідження і висновки експерта будуть повними і точними, якщо дотримуються умови, що сприяють виконанню дослідження: точна інформація про обставини справи, правильно сформульовані запитання, достатня кількість матеріалу для дослідження, правильний відбір зразків.

Ідентифікація є необхідним етапом перевірки вина під час переміщення через митний кордон України. За результатами проведення ідентифікаційної експертизи можна легко встановити відповідність задекларованій у митній декларації інформації про товар.

Процедура ідентифікації передбачає розробку та обґрунтування критеріїв, методів та засобів. Критерії ідентифікації виноградного вина дозволяють

встановити загальні та специфічні показники, вибір яких визначається метою ідентифікації. Відібрані показники мають відповідати вимогам: типовості для конкретного виду чи однорідної групи продукції; об'єктивності та порівняння; перевіряння (при повторних перевірках будуть отримані одні й ті самі близькі результати). Для достовірності результатів доцільно проводити комплексну оцінку продукції з урахуванням маркування, органолептичних та фізико-хімічних показників згідно ДСТУ 4806:2007 «Вина. Загальні технічні умови» [9].

Виходячи з вищенаведеного було обрано такі критерії ідентифікації: повнота маркування; прозорість; колір; смак і аромат (букет); масова концентрація титрованих кислот; об'ємна частка етилового спирту; класифікаційне угруповання за УКТЗЕД (табл.2.2) [30].

Таблиця 2.2

**Критерії, засоби, мета та методи ідентифікації червоних сухих
виноградних вин**

№	Критерії ідентифікації	Мета визначення	Засоби	Методи
1	2	3	4	5
1	Повнота маркування	Дозволяє ідентифікувати відповідність зразків продукції вимогам, наведеним у НД	Маркування на виробі ДСТУ 4806:2007 Вина. Загальні технічні умови [9]	Аналітичний
2	Колір	Дозволяє ідентифікувати зразки за кольором для подальшої класифікації	ДСТУ 4806:2007 Вина. Загальні технічні умови [9]	Органолептичний
3	Смак та аромат (Букет)	Приналежність вина до певного асортиментного угруповання	ДСТУ 4806:2007 Вина. Загальні технічні умови [9]	Органолептичний
4	Прозорість	Виявлення наявності у вині винного каменю з метою визначення терміну витримки вин та способів їх обробки	ДСТУ 4806:2007 Вина. Загальні технічні умови [9]	Органолептичний
5	Об'ємна частка етилового спирту, %	Встановлення приналежності вина до тієї чи іншої групи	ДСТУ ГОСТ 13191:2009 Метод визначення етилового спирту [34]	Вимірювальний

1	2	3	4	5
6	Масова концентрація титрованих кислот, г/дм ³	Визначення наявності кислот як вторинного продукту спиртового бродіння суслу	ДСТУ ГОСТ 14252: 2009 Метод визначення титрованих кислот [35]	Вимірювальний
7.	Масова концентрація летких кислот, г/дм ³	Характеризує кількість кислот, які перейшли в відгін	ГОСТ 13193-73 Метод визначення летких кислот	Вимірювальний
8.	Масова концентрація цукрів, г/дм ³	Виявлення підсолоджувачів, які можуть використовуватися замість натуральних цукрів винограду	ДСТУ ГОСТ 13192-2009 Метод визначення цукрів	Вимірювальний
9.	Масова концентрація приведенного екстракту, г/дм ³	Характеризує якість виноградного суслу; дозволяє дати об'єктивну оцінку молодим виноматеріалам, витриманим винам, готової виноробної продукції.	ГОСТ 14251-75 Метод визначення приведенного екстракту	Вимірювальний
10.	Масова концентрація сірчистої кислоти, мг/дм ³	Виявлення наявності у вині консервантів	ДСТУ ГОСТ 14351-2009 Метод визначення вільної та загальної сірчистої кислоти	Вимірювальний
11.	Масова концентрація мінеральних речовин, %	Визначення складу ґрунтів, регіону вирощування винограду, ступеня зрілості, технології приготування вина	ДСТУ 4112.26-29:2003 Вина і виноматеріали. Метод визначання натрію, калію, магнію, кальцію	Вимірювальний
12.	Класифікаційне угруповання	Визначення коду товару згідно з УКТЗЕД	Товаросупровідні документи. Класифікатор УКТЗЕД	Аналітичний

Таким чином, за умови надання експертові точно сформульованих запитань в запиті на проведення експертних досліджень в ДПМЕ, висновки за результатами експертизи будуть точними і повними. Саме завдяки цьому та обраних критеріїв, засобів і методів досліджень будуть встановлені показники ідентифікації, що дозволить досягти поставлену мету та ототожнити досліджуваний товар з еталонними зразками.

2.4. Ідентифікаційна експертиза червоних сухих вин та оформлення її результатів для митних цілей

Ідентифікаційна експертиза виноградних вин - це один із видів митної експертизи, метою якої є визначення приналежності товару до однорідної групи товарів або до контрольованого переліку товарів, встановлення його індивідуальних ознак, визначення відповідності досліджуваного товару його аналогу із однорідної групи, що характеризується тими ж показниками, відповідними опису на маркуванні, в товаросупровідних та інших нормативних документах, відповідність якісним характеристикам і технічному опису його параметрам (зокрема найменуванню), що зазначені в УКТЗЕД [30].

Для спрощення та більшої ефективності ідентифікаційна експертиза червоних сухих виноградних вин умовно була розділена на три етапи (рис.2.5).

Рис.2.5. Етапи ідентифікаційної експертизи червоних сухих виноградних вин

На першому етапі для цілей ідентифікації використовують наступні засоби: нормативні документи (стандарти, ТУ та ін.), технічні та товаросупровідні документи (накладні, договір-контракт, інвойс, сертифікати відповідності та ін.), маркування, яке є визначальним для встановлення тотожності та автентичності досліджуваних об'єктів.

Отже, початком експертизи є аналіз і оцінка маркування відповідно до ДСТУ 4806:2007, згідно з вимогами якого на кожній пляшці вина повинна бути наклеєна художньо-оформлена етикетка з обов'язковим маркуванням, нанесеним державною мовою та у відповідності до чинного законодавства України [9, 32].

Всі зразки вина мають корок з фірмовим логотипом. Наявна акцизна марка, рівно та надійно наклеєна. Результати першого етапу дослідження подані у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Маркування червоних сухих виноградних вин різних виробників

№	Дані	Зразки				
		ТМ «Inkerman»	ТМ «TierraEden»	ТМ «Casa Veche»	ТМ «Colle dei Cipressi»	ТМ «G7»
1	2	3	4	5	6	7
1.	Назва харчового продукту	Каберне вино червоне сухе ординарне сортове столове	Вино виноградне столове натуральне сухе червоне Tierra Eden/ Producto de España	Каберне-совіньйон вино виноградне натуральне червоне сухе	Вино виноградне натуральне червоне сухе Каберне Совіньйон Чіпреззі	Вино виноградне натуральне червоне сухе Каберне Совіньйон Севен Джерейшн
2.	Повна назва та адреса, телефон виробника	Виготовлено на зам.: ТОВ «Торговий дім «Інкерман», 04050, м.Київ. Виробник: ПАТ «Дім марочних коньяків «Таврія», пр-т Дніпровський 299, м.Нова Каховка, Херсонська обл.	Виробник: Cia. Europea Exportadora de Vinos, S/L/ Cambeo-Coles, 32100 Ourense, Spain Імпортер: ТЗОВ «ТД Міжрегіональні ресурси» 45200, Волинська обл., Ківерцівський р-н, м.Ківерці, Україна	Виготовлено для експорту в Україну. Виробник: СП «Аліанца-Вин» ТОВ, Молдова, м.Стрешень, вул.Орхежолуй, 38 Імпортер: ТОВ «Винфорт», пров.Катаєва 3, м.Одеса, 65012, Україна.	На замовлення ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» Виробник: NataleVerga, 22072 Cermenate, Italy Імпортер: ТОВ «Винолюб» вул.Волозька 3, Київ 04070, Україна.	На замовлення ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» Виробник: Avenida Francisco Antonio Encina 231, Villa Alegre, Chile

1	2	3	4	5	6	7
3.	Товарний знак виробника	Inkerman	Tierra Eden	Casa Veche	Colle dei Cipressi	G7 Cabernet Sauvignon
4.	Вміст етилов. спирту	9,5-14,0 %	10%	11-13%	11%	13%
5.	Поживна та енергетична цінність (на 100 г харч.прод.)	Пож.цін., г: білки -0 вуглев. – 0,3 жири – 0 г. Енергет. цін. (калор-сть): 65 ккал.	Пож.цін., г: білки -0,2 вуглев. – 1,5 жири – 0 . Енергет. цін. (калор-сть): 62 ккал.	Пож.цін., г: білки -0 вуглев. – 0,3 жири – 0 . Енергет. цін. (калор-сть): 50-150 ккал	Пож.цін., г: білки -0 г вугл. – 0,3 г жири – 0 г. Енергет. цін. (калор-сть): 67 ккал.	Пож.цін., г: білки -0 вуглев. – 0,3 жири – 0 . Енергет. цін. (калор-сть): 75 ккал.
6.	Дата виробництва або строк придатності	Дата розливу: 09.11.17 термін придатності - 24 місяці	Дата розливу: 09.01.17 термін придатності – 5 років	Дата розливу: 08.12.17 термін придатності – 5 років	Дата розливу: 02.10.17 термін придатності – 10 років -	Дата розливу: 14.11.17 термін придатності – 5 років
7.	Умови зберігання та використання	Зберігати у вертикальному положення, в затемнених вентилятованих приміщеннях, що не мають стороннього запаху, за вологості повітря не більше 85% при температурі від 8°C до 20°C.				
8.	Застереження щодо споживання	Вживання алкоголю заборонене особам до 18 років та водіям ТЗ. Надмірне вживання алкоголю шкідливе для здоров'я. Не рекомендовано особам, що мають медичні протипоказання щодо вживання алкоголю.				
9.	Об'єм тари	0,75 л	0,75 л	0,75 л	0,75 л	0,75 л
10.	Позначення НД	ДСТУ 4806:2007	- не потрібно	- не потрібно	- не потрібно	- не потрібно

Після етапу дослідження маркування визначають органолептичні показники (прозорість, колір, смак, типовість).

Результати балової оцінки органолептичних показників якості червоного сухого виноградного вина сорту «Каберне Совіньйон» різних виробників представлено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Балова оцінка червоних сухих виноградних вин

Зразки	Оцінка, балів					
	Прозорість	Колір	Букет	Смак	Типовість	Загальна оцінка
1	2	3	4	5	6	7
	0,4	0,5	3,0	5,0	1,0	9,9
ТМ «Casa Veche»	Чисте, прозоре	Темно-гранатовий	Інтенсивний, з нотами мигдалю та лісових ягід	Насичений, густий, терпкий	Повна відповідність типу	Відмінно

1	2	3	4	5	6	7
	0,4	0,5	2,5	5,0	1,0	9,4
ТМ «Inker-man»	Прозоре без блиску	Темно-рубіновий	Тони чорноплідної горобини, чорної смородини, вишні, добре розвинутий, але грубуватий	Достатньо терпкий, гармонійний	Повна відповідність типу	Відмінно
	0,5	0,4	3,0	5,0	1,0	9,9
ТМ «Tierra Eden»	Чисте, прозоре з блиском	Рубіновий	Глибокий, фруктовий аромат	Свіжий, гармонійний з приємним післясмаком	Повна відповідність типу	Відмінно
	0,4	0,5	3,0	5,0	1,0	9,9
ТМ «Casa Veche»	Чисте, прозоре	Темно-гранатовий	Інтенсивний, з нотами мигдалю та лісових ягід	Насичений, густий, терпкий	Повна відповідність типу	Відмінно
	0,5	0,5	3,0	5,0	1,0	10
ТМ «Colle dei Cipressi»	Чисте, прозоре з блиском	Рубіновий	Інтенсивний, з нотами диких ягід і спецій	Насичений і структурований, повний і строгий	Повна відповідність типу	Відмінно
	0,5	0,5	3,0	4,5	1,0	9,5
ТМ «G7»	Чисте, прозоре з блиском	Яскраво-пурпуровий	З нотками смородини, вишні та ожини.	Гармонійний, насичений з відчутними танінами	Повна відповідність типу	Відмінно

Провівши дослідження органолептичних показників вина можна підвести підсумок, що всі досліджувані зразки відповідають вимогам нормативних документів та отримали оцінку «відмінно».

При здійсненні ідентифікаційної експертизи виноградних вин важливе значення має встановлення їх відповідності фізико-хімічним показникам. Тому на III етапі було визначено наступні фізико-хімічні показники досліджуваних зразків вина, в саме: повнота наливу (є кількісним показником об'єму), об'ємна частка етилового спирту, % (встановлює приналежність вина до тієї чи іншої групи), масова концентрація титрованих кислот, г/дм³ (вказує на наявність кислот як вторинного продукту спиртового бродіння сусла). Результати досліджень наведені в табл. 2.5.

Аналізуючи результати, подані в таблиці 2.5, варто вказати, що показники відповідають не тільки вимогам ДСТУ 4806:2007, але і даним, вказаним на

маркуванні. За результатами дослідження повноти наливу обсяг кожного зразка було підтверджено даним маркування.

Таблиця 2.5

Фізико-хімічні показники червоних сухих виноградних вин

Показники	Вимоги ДСТУ 4806:2007	Зразки				
		ТМ «Inkerman»	ТМ «TierraEden»	ТМ «Casa Veche»	ТМ «Colle dei Cipressi»	ТМ «G7 Cabernet Sauvignon»
Об'ємна частка спирту, об. %	9-14	12	10	11	11	13
Масова конц. титр. кислот в перерах. на винну, г/дм ³	5,0-7,0	5,55	5,18	5,1	5,7	5,43
Повнота наливу, мл	-	720	760	750	760	750

Всі досліджувані зразки є червоними виноградними винами, маркування, органолептичні та фізико-хімічні показники яких відповідають вимогам ДСТУ 4806:2007. Зразки 2 та 4 згідно з Поясненням до УКТЗЕД є «вином високоякісним, виготовленим у Європейському союзі», оскільки походять з Іспанії та Італії відповідно, зразки 1, 3 та 5 характеризуються як «інші сортові вина».

Основним завданням проведення ідентифікаційної експертизи червоних сухих виноградних вин в митних цілях є встановлення загальних та специфічних ознак дослідних зразків, достатніх для визначення коду товару згідно з УКТЗЕД (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Визначення коду товару згідно з УКТЗЕД

Код	Назва
1	2
Розділ IV (16-24)	Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замінники
Група 22	Алкогільні і безалкогольні напої та оцет
2204	Вина виноградні, включаючи вина кріплені; сусло виноградне, крім того, що включено до товарної позиції 2009:
-	інші вина; виноградне сусло, бродіння якого зупинене шляхом додання спирту:
- - 2204 21	у посудинах місткістю 2 л або менше:

1	2
----	вироблені в Європейському Союзі:
-----	з фактичною концентрацією спирту не більш як 15 об. %:
----- 2204 21 84 00	інші
-----	інші сортові вина:
----- 2204 21 96 00	інші

Таким чином, згідно отриманих результатів можна встановити, що зразки від партії товару, яка містить досліджувані об'єкти, при митному оформленні будуть класифіковані за наступними кодами товарних підкатегорій, що зазначені в УКТЗЕД:

Зразок 1 – українське червоне виноградне вино у пляшці об'ємом 0,7 л та з концентрацією спирту 12,0 об. % - 2204 21 96 00;

Зразок 2 – іспанське червоне виноградне вино у пляшці об'ємом 0,75 л та з концентрацією спирту 10,0 об. % - 2204 21 84 00;

Зразок 3 – молдовське червоне виноградне вино у пляшці об'ємом 0,75 л та з концентрацією спирту 11,0 об. % - 2204 21 96 00;

Зразок 4 – італійське червоне виноградне вино у пляшці об'ємом 0,75 л та з концентрацією спирту 11,0 об. % - 2204 21 84 00;

Зразок 5 - чилійське червоне виноградне вино у пляшці об'ємом 0,75 л та з концентрацією спирту 13,0 об. % - 2204 21 96 00.

За результатами проведених досліджень головний інспектор-експерт лабораторії ДПМЕ формує експертний висновок №142005802-0019 (додаток Г).

При проведенні досліджень, відборі проб (зразків) та написанні висновку експерти лабораторії ДПМЕ керуються наказом Міністерства фінансів України від 02.12.2016 р. № 1058 «Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи), форм акта про взяття проб (зразків) товарів та висновку [38].

Підставою для направлення запиту на експертизу, відповідно до експертного висновку №142005802-0019, є ст. 356 МКУ (Взяття проб (зразків) товарів) та службова записка б/н від 24.01.2018.

Метою подання запиту є встановлення характеристик, визначальних для застосування ставки акцизного збору. Адже відповідно до Податкового кодексу, ставка акцизного податку на натуральні вина становить 0,01 грн, а на натуральні кріплені або з додаванням спирту – 8,02 грн

Виходячи з мети запиту було сформовано завдання для дослідження – визначення наявності добавок спирту та інших характеристик, які відрізняють вино виноградне натуральне від вина натурального з додаванням спирту та міцного (кріпленого).

В пункті 11 експертного висновку №142005802-0019 описано проби зразка торгової марки «Tierra Eden», методи та результати дослідження.

За результатами огляду зразка, опрацювання наданих супровідних документів та нормативно-технічної документації встановлено наступне.

Згідно з маркуванням українською мовою зразки являють собою виноградні натуральні вина сухі червоні, виготовлені з європейських сортів винограду: гарнача та темпранільо. Міцність – 10,0% об. Об'єм пляшок – 0,75 л.

Маркування споживчих упаковок зразка відповідає вимогам до маркування виноробної продукції згідно з ЗУ «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» від 19 грудня 1995 №481/95-ВР (із змінами та доповненнями) [32].

На пляшки зразка наклеєні марки акцизного податку України.

Відповідно з інформацією щодо виробництва вин технологія виготовлення вин наданих зразків не передбачає додання спирту етилового ректифікованого або спирту етилового ректифікованого виноградного, а також додання продуктів не виноградного походження, та складається з наступних етапів: вирощування винограду, збір врожаю, очищення/чавлення, ферментація, зливання, пресування, змішування, освітлення, дозрівання, розлив в пляшки.

Фізико-хімічні показники, характерні для вин наданих зразків, згідно з внутрішніми сертифікатами аналізів виробника (додаток Д) наведені в таблиці 2.7.

Визначена повнота наливу зразка становить 750 см³. Проведено органолептичний (прозора рідина з блиском, без осаду і сторонніх включень, темно-червоного кольору з приємним свіжим винним ароматом) та фізико-хімічний аналіз.

Таблиця 2.7

Фізико-хімічні показники характерні для вина червоного сухого ТМ «Tierra Eden» згідно з внутрішніми сертифікатами аналізів виробника

Назва показника	ТМ «Tierra Eden»
Вміст алкоголю при 20°C (%об.)	10,0
Сухий екстракт, (г/л)	25
Загальна кислотність (винокамяна), (г/л)	4,75
Вміст летких кислот, (г/л)	0,5
Загальна, (г/л)	85
Вільна SO ₂ , (г/л)	40
Редукуючі речовини, (г/л)	1,5
pH	3,5

Результати огляду зразка, опрацювання наданих супровідних документів та нормативно-технічної документації зазначені у підпунктах 1, 3 пункту 11 Висновку, було надано наступні висновки:

Маркування споживчих упаковок зразка відповідає вимогам до маркування виноробної продукції згідно з ЗУ «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів від 19 грудня 1995 №481/95-ВР» (із змінами та доповненнями).

На пляшки зразка наклеєні марки акцизного податку України, що відповідає вимогам Закону України.

Згідно з маркуванням українською мовою зразок являє собою виноградні натуральні вина сухі є червоні, виготовлені з європейських сортів винограду: гарнача та темпранільо. Міцність – 10,0% об. Об'єм пляшок – 0,75 л.

Відповідно з інформацією щодо виробництва вин технологія виготовлення вин наданих зразків не передбачає додання спирту етилового ректифікованого або спирту етилового ректифікованого виноградного, а також додання продуктів не виноградного походження.

За визначеними органолептичними та фізико-хімічними показниками (об'ємною часткою етилового спирту, масовими концентраціями цукрів, приведенного екстракту та летких кислот) результати досліджень зразка підтверджують їх належність до вин столових червоних сухих у розумінні ДСТУ 4806:2007.

Отже, згідно обраних критеріїв, методів та засобів ідентифікації було проведено ідентифікаційну експертизу червоних сухих виноградних вин різних виробників, за результатами якої встановлено класифікаційну приналежність досліджуваних зразків до однорідного угруповання згідно з УКТЗЕД на рівні категорії та присвоєно відповідний код. Для досліджуваного зразка ТМ «Tierra Eden» товару №2 з МД №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018 складено відповідний експертний висновок.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ПРОФІЛІВ РИЗИКУ ПРИ МИТНОМУ ОФОРМЛЕННІ ІМПОРТУ ЧЕРВОНИХ СУХИХ ВИН

3.1. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів при митному оформленні імпорту червоних сухих вин згідно з митною декларацією

Країни світу стягують митні платежі як відсоток від вартості товару. Але для вартості товару суттєве значення мають різні чинники.

Для визначення митної вартості встановлено єдині критерії: момент перетину митного кордону та ціна угоди (вартість, зазначена у рахунку-фактурі). За такого підходу значення митної вартості для однакових товарів буде однаковим навіть у випадках, коли вони постачаються за різними умовами поставки.

Для того, щоб здійснити нарахування митних платежів, спочатку визначається база оподаткування. Базою оподаткування є митна вартість товару. Митна вартість товару – це вартість товару, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари [39]. Митна вартість визначається в гривнях.

За МД №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018 (додаток Ж) ввозиться два товари (гр.31):

Товар №1 «Вино виноградне, некріплене, неігристе, у посудинах місткістю менше 2л, у пляшках не з грибоподібним корком, вироблені у Європейському Союзі, з фактичною концентрацією спирту не більш як 15 об.%, несортове, біле:

- 1) Тієрра Еден Вино столове біле сухе 10%, у скляних пляшках 0,75л – 4140пл.
- 2) Тієрра Еден Вино столове біле напівсолодке 10%, у скляних пляшках 0,75л – 4140пл.

Всього – 8280 пляшок. Марковані акцизними марками:

ААВМ 644001-645000 (1000 шт.), ААВБ 644001-645000 (1000 шт.),
 ААВЄ 644001-645000 (1000 шт.), ААВІ 644001-645000 (1000 шт.),
 ААВН 644001-645000 (1000 шт.), ААВВ 644001-645000 (1000 шт.),
 ААВО 644001-645000 (1000 шт.), ААВЗ 644001-645000 (1000 шт.),
 ААГІ 644281-644500 (220 шт.), ААГІ 644441-644500 (60 шт.)

Торгівельна марка: TierraEden. Виробник: Winexfood, S.L., ES...»;

Товар №2 «Вино виноградне, некріплене, неігристе, у посудинах місткістю менше 2л, у пляшках не з грибоподібним корком, вироблені у Європейському Союзі, з фактичною концентрацією спирту не більш як 15 об.%, несортове червоне:

- 3) Тієрра Еден Вино столове червоне сухе 10%, у скляних пляшках 0,75л – 4140пл.
- 4) Тієрра Еден Вино столове червоне напівсолодке 10%, у скляних пляшках 0,75л – 4140пл.

Всього – 8280 пляшок. Марковані акцизними марками:

ААВП 644001-645000 (1000 шт.), ААВД 644001-645000 (1000 шт.),
 ААВИ 644001-645000 (1000 шт.), ААВЛ 644001-645000 (1000 шт.),
 ААВР 644001-645000 (1000 шт.), ААГЙ 644001-645000 (1000 шт.),
 ААГЖ 644001-644500 (500 шт.), ААВА 644001-644500 (500 шт.),
 ААВЕ 644001-644500 (500 шт.), ААВЖ 644001-644500 (500 шт.),
 ААГІ 644001-644280 (280 шт.)

Торгівельна марка: Tierra Eden. Виробник: Winexfood, S.L., ES...»;

Згідно з товарною номенклатурою УКТЗЕД критерієм класифікації вин виноградних на рівні товарної категорії (8 знаків) є колір вина. Так, вино виноградне, у посудинах місткістю менше 2л, вироблені у Європейському Союзі, з фактичною концентрацією спирту не більш як 15 об.%, несортове, біле, класифікують за кодом – 2204 21 8300, а червоне (інше) – 2204 21 84 00 [24]. Саме так і зазначено в графах 33 МД №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018.

Отже, досліджуваний товар, вино виноградне червоне сухе, декларується разом з червоним напівсолодким за одним кодом - 2204 21 8400, що можна побачити в графі 33 декларації.

Згідно з відомостями графі 42 фактурна вартість товару № 1 становить 4798,26, товару № 2 – 4798,26 EUR. Інформація про фактурну вартість товару підтверджується супровідними документами, а саме: інвойс (рахунок-фактура) від 17.01.2018 №06-2018 (додаток 3); специфікація 17.01.2018 №1 (додаток И).

Подальший розрахунок митної вартості здійснюється з урахуванням умов поставки товару згідно з інтерпретацією Міжнародних комерційних термінів Інкотермс, виходячи з того, які витрати включені продавцем до рахунка-фактури та коли вони здійснені – до перетину митного кордону чи після [40].

Відповідно до митної декларації №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018 умовою поставки за договором (контрактом) MR-WXF1-2017 від 25.08.2017 є EXW - ES Cambeo-Coles (Камбео-Колес). Це означає відвантаження товару і перехід ризиків за нього безпосередньо на підприємстві-виробнику товару, тобто покупець оплачує повністю всі витрати, понесені на страхування, перевезення та митне оформлення вантажу з названого місця (м. Камбео-Колес, Іспанія) до кордону України, а також відповідальність за збереження товару при транспортуванні і витрати на його подальше переміщення до пункту призначення переходить до покупця.

Так, сума понесених покупцем витрат вказана у довідці про транспортні витрати (додаток Н) і становить 62 000 грн.

Митна вартість товару використовується для нарахування митних платежів (мита, митних зборів, акцизного податку та ПДВ), включаючи стягнення штрафів і застосування інших санкцій за порушення митних правил. Тому для імпортерів визначення митної вартості є дуже важливим [39].

Визначення митної вартості товарів, що ввозяться на митну територію України, здійснюється шляхом застосування шести методів. У нашому випадку митна вартість обчислюється на основі ціни угоди – згідно з графою 43 МД за методом визначення митної вартості №1, тобто фактурної вартості товару.

Фактурна (контрактна) вартість - це ціна товару, обумовлена в контракті та відповідно у рахунку-фактурі. Фактурна вартість товару №2 становить 4798,26 євро. Курс євро на момент перетину кордону становив 35,34113700 грн.

Тоді митна вартість дорівнює сумі фактурної вартості товару та витрат, понесених покупцем на перевезення товару. Згідно з поданими документами до фактурної вартості не включено транспортні витрати, які складають 62 000 грн (додаток Н).

Тоді, митна вартість товару №2, зазначена у графі 45 МД №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018, розраховується за формулою (3.1) і становить 169 175,96 грн.

$$MB = FB \times KB + TB = 4798,26 \times 35,34113700 + 62\,000 = 169\,175,96 \text{ грн}, \quad (3.1)$$

де MB – митна вартість;

FB – фактурна вартість;

TB – транспортні витрати;

KB – курс валюти.

При ввезенні виноградних вин червоних в Україну справляється ввізне мито, акцизний податок та податок на додану вартість (ПДВ).

Ввізне мито — мито, що встановлюються на товари, що ввозяться на митну територію України. Ставка мита, яка буде нараховуватися при переміщенні вина виноградного червоного через митний кордон України, визначається Законом України «Про митний тариф». За цим законом відповідно до коду згідно з УКТЗЕД повна та пільгова ставка ввізного мита для виноградних вин червоних становить 0,3 EUR за л [41]. В даному випадку ввізне мито нараховується з застосуванням тарифних пільг (преференцій) (Товари, що ввозяться в Україну та походять з країн ЄС) відповідно до абзацу першого частини першої статті 29, додаток І-А «Тарифний графік України» до глави 1 розділу IV «Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею» (скасування мит) Угоди про асоціацію (міждержавна угода від 27.06.2014) між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони – Іспанією, тому ставка ввізного мита в період з 01.01.2018 до 31.12.2018 становить 0,15 EUR за л (табл.3.1) [42-43].

Графіки зниження ввізних мит України на 5 років [42,44]

Код	Назва	Діюча ставка ввізн. мита (пільгова)	Зобов'язання в рамках УА	Рік дії Угоди				
			Базова ставка ввізн. мита	2016	2017	2018	2019	2020
2204218400	інші	0,3 євро за 1 л	0,3 ^/літр	0,25 ^/л	0,20 ^/л	0,15 ^/л	0,10 ^/л	0,05 ^/л

Оскільки вина, що ввозяться в Україну та походять з країн ЄС, знаходяться у переліку зниження ввізних мит України, розрахованих по роках, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, то в графі 36 МД «Преференція» зазначаються цифровий код податкових пільг відповідно до Класифікаторів пільг [45]. В даному випадку ввізне мито нараховується за зниженою ставкою, тому проставляється «410000000».

Оскільки ставка мита є адвалерною (0,15 EUR за л), то ввізне мито нараховується на об'ємні одиниці товару – літри (6210 л), і становить 32 920,27 грн (формула (3.2)).

$$M = Q_v \cdot C_{m_m} \cdot KB = 6210 \cdot 0,15 \cdot 35,34113700 = 32920,27 \text{ грн}, \quad (3.2)$$

де M – сума ввізного мита;

Q_v – кількість товару в об'ємних одиницях;

C_{m_m} – ставка мита,

KB – курс валюти.

Виноградні вина, як алкогольні напої, є підакцизним товаром, тому нараховується акцизний податок. Ставки акцизного податку встановлені у статті 215 Податкового кодексу України. Так, для вин виноградних натуральних з 01.01.2017 ставка акцизного податку становить 0,01 грн за л, тому акцизний податок становить 62,1 грн формула (3.3)).

$$M = Q_v \cdot C_{m_A} = 6210 \cdot 0,01 = 62,1 \text{ грн}, \quad (3.3)$$

де A – сума акцизного податку;

Q_v – кількість товару в об'ємних одиницях;

C_{m_m} – ставка акцизного податку.

Після нарахування мита та акцизу, нараховується податок на додану вартість. Податок на додану вартість є непрямим податком, який нараховується та сплачується відповідно до норм розділу V Податкового кодексу України [46].

Ставка ПДВ визначена Податковим Кодексом України (Кодекс ВР №2755-VI від 02.12.2010) і становить 20% [46].

Оскільки базою оподаткування є митна вартість товару, з урахуванням мита та акцизного податку, що підлягають сплаті, тому розрахунок ПДВ проводиться за формулою (3.4).

$$ПДВ = (МВ + М + А) \cdot \frac{Ст_{ПДВ}}{100\%} = (264158,43) \cdot 0,2 = 52831,67 \text{ грн}, \quad (3.4)$$

де ПДВ – сума нарахованого ПДВ;

МВ – митна вартість;

М – сума ввізного мита;

А – сума акцизного податку;

$Ст_{ПДВ}$ – ставка ПДВ, що становить 20% [13].

Загальна сума митних платежів, яку необхідно сплатити при ввезенні товару №2 згідно з МД №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018 дорівнює величині ПДВ + ввізне мито + акцизний податок і становить 85 814,04 грн

Результати нарахування та стягнення митних платежів заносяться до графи 47 МД-2, яка подана у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Графа 47 МД №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018

47 Нарахування платежів	Вид	Основа нарахування	Ставка	Сума	СП
	020	6210,00	0,15 EUR за л 0,01	32 920,27	01
	082	6210,00	грн	62,10	15
	028	264 158,33	20%	52831,67	01

У першій колонці «Вид» зазначається код виду платежу відповідно до Класифікатора видів податків і зборів:

- для ввізного мита – «020»;

- для акцизного податку на виноробну продукцію – «082»;
- для ПДВ – «028».

У четвертій колонці «Сума» зазначається нарахована сума відповідного податку або збору (обов'язкового платежу); у п'ятій колонці «Спосіб платежу» зазначається код способу розрахунку відповідно до Класифікатора способів розрахунку: це безготівковий розрахунок через рахунки, відкриті на ім'я митних органів – «01», та «15» - на ім'я податкових органів (для акцизного податку).

Отже, митне оформлення вин виноградних червоних сухих і його пропуск може здійснюватися лише після сплати належних сум митних платежів або за умови надання митним органам у встановленому порядку відстрочення чи розстрочення їхньої сплати. Імпортне вино обкладається ввізним митом за ставкою 0,15 EUR за л, акцизним податком – 0,01 грн за л та податком на додану вартість (20%), які сплачуються до державного бюджету України. У нашому випадку при вартості поставки 169 175,96 грн були сплачені митні платежі у розмірі 85 814,04 грн.

3.2. Аналіз нетарифних заходів при імпорті червоних сухих вин

Нетарифне регулювання — це один із заходів регулювання зовнішньоторговельної діяльності, спрямований на забезпечення захисту економічних інтересів України та інтересів суб'єктів ЗЕД, що охороняються законом [39].

Нетарифний метод регулювання ЗЕД є методом адміністративного характеру, що застосовується при проведенні певних видів контролю державних органів щодо товарів, які ввозяться на митну територію України або з неї вивозяться[47].

Відповідно до МКУ, законодавства України та інших нормативно-правових актів України митне оформлення товарів, до яких при переміщенні через митний кордон України застосовуються заходи нетарифного регулювання, може бути завершено тільки після закінчення передбачених

законодавством видів контролю та отримання позитивних висновків відповідних контролюючих органів.

Нетарифне регулювання класифікується на такі заходи:

1. числові (прямі) (квотування, ліцензування) (рис. 3.1);
2. приховані(непрямі) (дозволи державних органів) (рис 3.2).

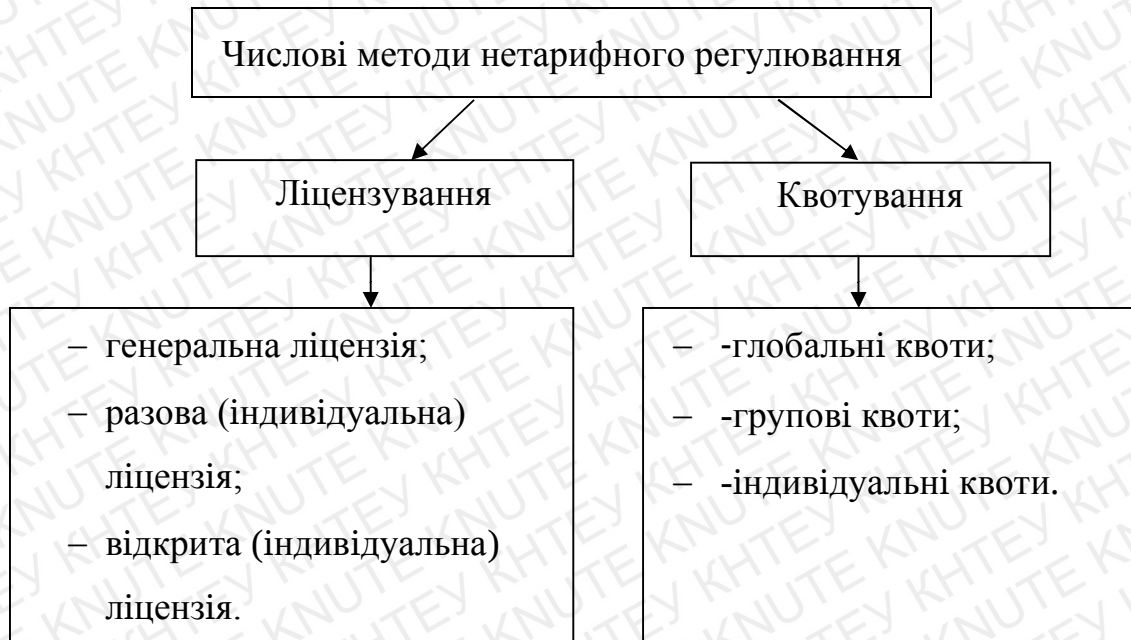

Рис 3.1. Числові методи нетарифного регулювання

Під ліцензією імпортною розуміється належно оформлене право на імпорт упродовж установленого терміну певних товарів або валютних коштів з метою інвестицій та кредитування[48].

Під імпортною квотою мається на увазі граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) впродовж установленого терміну та який визначається в натуральних вартісних одиницях.

Ліцензування та квотування експорту й імпорту запроваджується Україною самостійно в особі її державних органів [48]:

- у разі значного порушення рівноваги з певних товарів на внутрішньому ринку України, особливо із сільськогосподарської продукції, продуктів харчової промисловості та промислових товарів народного споживання першочергової потреби;

- за необхідності забезпечити певні пропорції між імпортною та вітчизняною сировиною у виробництві;
- за необхідності здійснення заходів у відповідь на дискримінаційні дії інших держав;
- відповідно до міжнародних товарних угод, які укладає або до яких приєднується Україна (запроваджується режим квотування);
- при добровільному обмеженні експорту товарів у певну країну (запроваджується режим квотування).

З кожного виду товару встановлюється лише один вид ліцензії.

Квотування здійснюється шляхом встановлення режиму видачі індивідуальних ліцензій, причому загальний обсяг імпорту за ними не повинен перевищувати обсягу встановленої квоти.

З кожного виду товару встановлюється лише один вид квоти.

Чинним законодавством також передбачені такі види ліцензій і квот, як антидемпінгові, компенсаційні та спеціальні, які застосовуються в разі імпорту в Україну певного товару, який є об'єктом відповідного антидемпінгового, антисубсидійного, спеціального розслідування та/або антидемпінгових, компенсаційних, спеціальних заходів.

Рішення про запровадження режиму ліцензування та квотування імпорту приймається Кабінетом Міністрів України за поданням Мінекономіки України з визначенням списку конкретних товарів (робіт, послуг), що підпадають під режим ліцензування та квотування, і термінів дії цього режиму.

Ліцензії на імпорт товарів видаються Мінекономіки України.

Так, відповідно до постанови КМУ № 1018 від 20.12.2017 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2018 рік» та згідно з Угодою про вільну торгівлю між Україною та Республікою Македонія від 18 січня 2001 року, вина виноградні, включаючи вина кріплені; сусло виноградне, крім продуктів товарної позиції 2009 підлягають ліцензуванню у 2018 році в рамках тарифної квоти [49-51].

Видана суб'єкту ЗЕД ліцензія має містити такі реквізити, як номер, дату видачі, а також підпис службової особи, яка видала ліцензію, і печатку

відповідної установи. Ліцензія, яку одержав суб'єкт ЗЕД, додається до вантажної митної декларації і є підставою для пропуску через митницю вантажів, які підпадають під режим ліцензування та квотування. Номер і дата ліцензії зазначаються в товаросупровідних документах та в гр. 44 МД під кодом «0911» - ліцензія на імпорт товарів (Import licence). Переміщення товарів через митний кордон України здійснюється тільки через митниці, зазначені в ліцензіях. Після закінчення терміну дії ліцензії або вичерпання встановленої квоти пропуск товарів за цією ліцензією припиняється.

Оскільки, досліджуваний товар імпортується з Іспанії, то він не підлягає даному виду ліцензування.

На право здійснення перевезення алкогольних напоїв, спирту, тютюнових виробів в митних режимах 10 (експорт (остаточне вивезення) та 40 (імпорт (випуск для вільного обігу) необхідна ліцензія (ЗУ «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів»). Проте подання документу митному органу не передбачено Законом [32].

Окремі види продукції підлягають спеціальному контролю. Здійснюючи експортно-імпортні операції, суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, крім митного контролю, повинен розв'язати проблеми, які пов'язані із застосуванням спеціальних видів контролю на кордоні, — ветеринарно-санітарного, санітарно-епідеміологічного, фітосанітарного, екологічного та радіологічного (рис.3.2).

Рис. 3.2. Основні приховані заходи нетарифного регулювання

До задекларованого товару №2 у МД №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018 застосовуються методи нетарифного регулювання такі, як ветеринарно-санітарний та санітарно-епідеміологічний контроль [52].

Підприємства, установи, організації та громадяни можуть ввозити з-за кордону сировину, продукцію (вироби, обладнання, технологічні лінії тощо) і реалізовувати чи використовувати їх в Україні лише за наявності даних щодо їх безпеки для здоров'я населення. Митне оформлення таких товарів здійснюється за умови подання позитивного висновку державного санітарно-епідеміологічного контролю.

З 04.10.2018 року, з набранням чинності Законом України від 06.09.2018 р. № 2530-VIII, посадовими особами відповідних уповноважених органів припиняється проведення під час переміщення усіх товарів усіма видами транспорту та у всіх напрямках переміщення, у тому числі у формі попереднього документального контролю [53-54]:

- екологічного контролю;
- радіологічного контролю;
- санітарно-епідеміологічного контролю.

Під час імпорту в Україну товар «вина виноградні» підлягає санітарно-епідеміологічному контролю, який здійснюється посадовими особами органів Держпродспоживслужби в зонах митного контролю на митній території України (крім пунктів пропуску через митний кордон України) [55-56].

Завершення митного оформлення імпорту в Україну таких товарів можливе лише після отримання позитивного висновку санітарно-епідеміологічної експертизи.

Факт позитивного висновку підрозділу Держпродспоживслужби засвідчується:

- штампом «Санітарно-епідеміологічний контроль здійснено» на товаросупровідних документах. При цьому, в графі 44 МД під кодом 5501 зазначається документ, у якому цей штамп проставлено, та його дата.
- або повідомленням, згенерованим інформаційною системою «Єдиного вікна», яке зазначається в графі 44 МД під кодом 5509.

Оскільки, імпорт товару №2 «Вино виноградне, некріплене, неігристе, у посудинах місткістю менше 2л, у пляшках не з грибоподібним корком, вироблені у Європейському Союзі, з фактичною концентрацією спирту не більш як 15 об.%, несортове червоне «Тієрра Еден» було здійснено до набрання чинності даного Закону, то у МД №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018 санітарно-епідеміологічний контроль зазначається в графі 44 під кодом 5501 та наявність на товаросупровідних документах відбитку штампу.

Всі товари, які переміщуються через митний кордон України підлягають обов'язковому **радіологічному контролю** в пунктах пропуску або внутрішні митниці, ввезення чи вивезення, та здійснюються посадовою особою контролюючого органу в зонах митного контролю на митні території України або в пунктах пропуску через митний кордон України. Результат проведення даного виду контролю – наявність на товаросупровідних документах відбитку штампу «Радіологічний контроль – ввіз/вивіз дозволено». При позитивних результатах радіологічного контролю у товаросупровідних документах проставляються дозвільні штампи цих органів, а в графі 44 митної декларації – коди документів: 5504 - інформація про позитивні результати здійснення радіологічного контролю товарів; або 5509 - інформація про позитивні результати державних видів контролю при застосуванні «Єдиного вікна», згенерована інформаційною системою [23].

Для досліджуваного товару №2 згідно МД №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018 радіологічний контроль зазначено в графі 44 під кодом 5509 та наявний на товаросупровідних документах відповідний відбиток штампу.

З набранням чинності вищезгаданого ЗУ від 06.09.2018 р. № 2530-VIII, радіологічний контроль товарів і транспортних засобів буде здійснюватися один раз: у разі ввезення на митну територію України - у пунктах пропуску через державний кордон України (пунктах ввезення на митну територію України) або в митних органах призначення (для товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових відправленнях та експрес-відправленнях) [54].

Під час ввезення в Україну вин виноградних з метою імпорту здійснюється також державний **ветеринарно-санітарний** контроль в пункті пропуску через митний кордон України. Даний вид контролю здійснюється у формі попереднього документального контролю (на підставі документів, які видані в країні експорту), що і зазначено в графі 44 МД №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018 під кодом 5509 - інформація про позитивні результати державних видів контролю при застосуванні «Єдиного вікна».

В разі ввезення на митну територію України (в тому числі з метою транзиту) вин виноградних, включаючи вина кріплені; сусло виноградне, крім того, що включено до товарної позиції 2009 згідно з УКТЗЕД, згідно з листом ДФСУ від 08.10.2018 р. № 2530/99-99-18-03-01-18, здійснюється контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин [54]:

- у формі попереднього документального контролю пунктах пропуску через державний кордон України;
- територіальними органами Держпродспоживслужби під час оформлення товарів у відповідний митний режим.

Інформація про проведення державного контролю харчових продуктів зазначається за кодом: 5508 - інформація про проведення державного контролю харчових продуктів.

До заходів нетарифного регулювання також можна додати перевірку країни походження товарів, що має важливе значення при визначенні ставок мита та нарахування митних платежів. Країну походження товарів підтверджує сертифікат походження товару.

Сертифікат походження (Certificate of origin) - документ спеціально установленої форми, який підтверджує, що товари/послуги вироблені або виконані в даній країні, і який містить інформацію для їх ідентифікації.

Даний документ потрібний митним органам країни-імпортера з метою здійснення тарифних і нетарифних заходів регулювання ввезення виноградних вин на митну територію. Для досліджуваного товару виданий сертифікат

походження форми EUR .1 № А 0394559 Т від 18.01.2018 року, що підтверджує походження товару – Іспанія, що впливає на ставку ввізного мита.

Таким чином, з вищенаведеного можна зробити висновок, що вина виноградні підлягають обов'язковим державним видам (санітарно-епідеміологічному та ветеринарно-санітарному) та радіологічному контролю, що і підтверджують дані 44 графи МД №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018 та товаросупровідні документи з відповідними відмітками на них. Але варто пильно слідкувати за змінами митного законодавства, адже в ході останніх оновлень з'явилися зміни щодо певних видів контролю та особливості їх застосування і перевірки, а також щодо досліджуваного товару введено новий контроль щодо харчових продуктів, який до 08.10.2018 не був введений в дію, чого і не зазначено в ТСД.

3.3. Розробка профілів ризику при імпорті червоних сухих вин

Для організації митного контролю, забезпечення стягнення обов'язкових до сплати податків і зборів, ефективної боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, виконання інших завдань, керуючись чинним порядком переміщення товарів через митний кордон України, у системі митних органів розробляються відповідні порядки (технологічні схеми) здійснення митного контролю й митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України [57].

Широке впровадження електронного декларування має велике значення у питанні покращення інформаційного забезпечення митних органів, адже МД є одним з головних джерел інформації для суб'єктів, а представлення декларації у електронному варіанті створює передумови для оперативного обміну інформацією, її обробки, створення баз даних з того чи іншого питання, аналітичних матеріалів, ведення митної статистики тощо. Крім того, електронне декларування дозволяє здійснювати попередню обробку МД в автоматичному режимі за допомогою системи управління ризиками, без втручання посадових осіб митних органів, і контролює при цьому проведення

митного оформлення на ділянках, де існує найбільший ризик вчинення порушення митного законодавства, дозволяючи основному потоку товарів і фізичних осіб досить вільно переміщуватись через митний кордон України, обмежуючись формами митного контролю достатніми для забезпечення дотримання законодавства України, що в свою чергу мінімізує вплив суб'єктивних факторів під час здійснення митних процедур.

Наказом Міністерства фінансів України № 684 від 31.07.2015 року «Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю» [29] регулюється робота АСАУР, зокрема порядок оцінки ризиків, розробка та затвердження профілів ризику щодо їх мінімізації.

Співставлення інформації здійснюється в системі АСАУР автоматично за ваговими, вартісними параметрами, а також за чотирма знаками коду товару, які мають бути вказані у профілі ризику товару. За результатами спрацювання АСАУР та/або виявлення розбіжностей контрольованих показників, що мають ознаки порушення митних правил чи можуть призвести до зменшення сум належних до сплати податків і зборів посадова особа митного органу України, вживає заходів, передбачених законодавством України з питань митної справи щодо товарів, які ввозяться на митну територію України з порушеннями митних правил [58].

Кожен профіль ризику повинен бути представленим у двох формах: паспорта ПР та програмного коду ПР. Паспорт ПР формується для документальних та електронних ПР і є документом для службового користування (з наданням відповідного грифу). В ньому міститься інформація про дату розроблення ПР, дату з якої починає діяти зазначений ПР, а також його унікальну стислу назву. В паспорті ПР міститься також його номер [59].

В паспорті зазначаються також і інші показники, які характеризують той чи інший профіль ризику.

Для виноградних вин, що декларуються за товарною позицією «2204», було розроблено профіль ризику №1 «Контроль визначення коду УКТЗЕД та країни походження виноградного вина» (додаток П) та профіль ризику №2

«Контроль визначення ставки акцизного податку виноградного вина» (додаток С).

Для розробленого профілю ризику №1 були встановлені наступні області ризику:

- імпорт;
- неправильна класифікація товару;
- неправильні дані про характеристики/властивості товару;
- ухилення від сплати/зменшення розміру ввізного мита;
- використання митних пільг.

Аналіз ризиків здійснюється з використанням індикаторів ризику, які представляють собою визначені критерії із заданими наперед параметрами, відхилення від яких дозволяє здійснювати відбір об'єкта контролю, а сукупність індикаторів ризику, які характеризують певну групу об'єктів, що підлягають аналізу і містять вказівки із застосуванням необхідних заходів мінімізації або запобігання ризику, представляє собою профіль ризику [60].

Оскільки для виноградних вин законом «Про Митний тариф України» встановлено фіксована пільгова та повна ставки мита 0,3 EUR за л [41], то за умови декларування даних товарів походженням з певних країн імпортеру може бути надана преференція по зменшенню ставки або звільненню від сплати ввізного мита. До цих преференцій належать наступні:

- З 01.01.2018 товари, що ввозяться в Україну згідно з міжурядовою угодою України з державами ЄАВТ, а саме Ісландією, Королівством Норвегія, Князівством Ліхтенштейн та Швейцарською Конфедерацією, оподатковуються ввізним митом за зменшеними ставками – 0,04 EUR за л [61-65].
- Товари, що ввозяться в Україну та походять з країн ЄС, знаходяться у переліку зниження ввізних мит України, розрахованих по роках, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. На 2018 рік знижена ставка ввізного мита становить 0,15 EUR за л (табл.3.1) [66].

- Відповідно до положень Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою на вина, походженням з Канади знижено ставки ввізного мита до 0% [67].
- В рамках діючих міждержавних угод про вільну торгівлю (з країнами СНД, Республікою Грузія та Республікою Македонія) можливе звільнення від сплати мита при імпорті виноградних вин. Таке звільнення здійснюється при дотриманні умов (наявність сертифіката про походження товару, виконання правил прямого відвантаження та безпосередньої закупівлі), що встановлені кожною окремою угодою [51,68].

Саме тому були визначені критерії (індикатори), які дозволять контролювати переміщення виноградних вин з застосуванням вказаних вище преференцій прозоро та без уникнення сплати необхідних платежів до державного бюджету (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Індикатори та їх значення для профілю ризику № 1

1	2
Назва індикатора 1: Тип МД (гр.1 МД)	Значення індикатора 1: ІМ 40
Назва індикатора 2: Код товару (гр. 33 МД)	Значення індикатора 2: 2204 21
Назва індикатора 3: Країна походження (гр. 34 МД)	Значення індикатора 3: Країни IS, NO, LI, CH
Назва індикатора 3: Країна походження (гр. 34 МД)	Значення індикатора 3: Країни IS, NO, LI, CH
Назва індикатора 4: Країна походження (гр. 34 МД)	Значення індикатора 4: Країни EU
Назва індикатора 5: Країна походження (гр. 34 МД)	Значення індикатора 5: CA
Назва індикатора 6: Країна походження (гр. 34 МД)	Значення індикатора 6: Країни AZ, GE, MD, UZ, TM, KZ, KG, TJ; BY, AM, MK
Назва індикатора 7: Сертифікати (гр. 44 МД)	Значення індикатора 7: 0954 - сертифікат з перевезення (походження) товару форми EUR.1 (Movement certificate EUR.1)
Назва індикатора 8: Сертифікати (гр. 44 МД)	Значення індикатора 8: 7006 - сертифікат про походження товару форми СТ-1

1	2
Назва індикатора 9: Наявність преференцій (гр. 36)	Значення індикатора 9: 403 - товари, що ввозяться в Україну згідно з міжурядовою угодою з державами ЄАВТ
Назва індикатора 10: Наявність преференцій (гр. 36)	Значення індикатора 10: 410 - товари, що ввозяться в Україну та походять з країн ЄС, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС
Назва індикатора 11: Наявність преференцій (гр. 36)	Значення індикатора 11: 420 – товари, походженням з Канади
Назва індикатора 12: Наявність преференцій (гр. 36)	Значення індикатора 12: 400 - країни СНД; 401 - Республіка Грузія; 402 - Республіка Македонія; (В рамках діючих міждержавних угод про вільну торгівлю)

Профіль ризику №1 спрацьовує при одночасному виявленні значень, які встановлені вище, для індикаторів 1, 2, 3, 7, 9 або 1, 2, 4, 7, 10, або 1, 2, 5, 11, або 1, 2, 6, 8, 12.

Виноградні вина, які переміщуються в Україну на умовах угод про вільну торгівлю з країнами ЄС, ЄАВТ та Канадою, звільняються від сплати ввізного мита або декларують за зменшеними ставками ввізного мита при умові подання митницям ДФС сертифікату із перевезення (походження) товару форми EUR.1 (код документу в гр.44 «0954»).

Виноградні вина, які ввозяться в Україну на умовах угод про вільну торгівлю з країнами СНД, Македонії та Грузії, не обкладаються ввізним митом (повне звільнення від сплати) при умові, якщо надається митним органам сертифікат про походження форми СТ-1 (код документу в гр.44 «7006»).

При спрацюванні профілю ризику № 1 «Контроль визначення коду УКТЗЕД та країни походження виноградного вина» для інспектора надсилаються інструктивні повідомлення, а саме: «Товар №1. Можливе надання неправдивих відомостей про походження товару, неправильна класифікація та використання митних пільг з метою ухилення від сплати ввізного мита. Здійснити перевірку товаросупровідної документації. За

відсутності інформації провести митний огляд. У разі необхідності відібрати зразки для дослідження та направити запит до відповідного підрозділу» і на основі попередньої інформації формами контролю будуть митні формальності вказані у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Митні формальності при спрацювання профілю ризику № 1

Код і назва митної процедури	Вид митної процедури	Поріг ступеня ризику
107-3 Контроль правильності класифікації товарів згідно з УКТЗЕД	Обов'язково	Незалежно від ступеня ризику
108-3 Витребування документів, які підтверджують коди товарів згідно з УКТЗЕД	Обов'язково	Незалежно від ступеня ризику
109-4 Перевірка правильності визначення країни походження товарів	Обов'язково	Незалежно від ступеня ризику
110-4 Витребування документів, які підтверджують країну походження товару	Обов'язково	Незалежно від ступеня ризику
205-1 Проведення митного огляду з метою перевірки відповідності відомостей, зазначених на упаковці, маркуванні товару, відомостям, зазначеним у митній декларації та інших документах, поданих до митного оформлення	У разі необхідності	Незалежно від ступеня ризику
905-3 Взяття проб (зразків) товарів для проведення досліджень (аналізу, експертизи) з метою встановлення характеристик, визначальних для класифікації товарів згідно з УКТЗЕД	У разі необхідності	Незалежно від ступеня ризику

До кожного ПР, окрім іншого, також формується аналітична довідка за встановленою формою з метою врахування розглянутих у ПР проблем і для мінімізації ризику та вдосконалення митної справи. Зазначена довідка для профілю ризику №1 (додаток Р) має наступні графи:

1. Опис ризику. Зміст проблеми: Даний товар може бути товаром «групи ризику» з наступних причин:

Оскільки може декларуватися з країн, з якими Україною укладені угоди про вільну торгівлю, а саме на підставі Угоди про асоціацію між Україною та

ЄС від 27.06.2014 року, даний товар може ввозитися за зменшеною ставкою ввізного мита, яка становить 0,15 EUR за л. Важливим є контроль наявності сертифіката про походження товару з країн ЄС форми EUR-1.

Також може декларуватися з країн ЄАВТ, (Міждержавна угода від 24.06.2010 Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ, а саме Ісландія, Норвегія, Ліхтенштейн, Швейцарія), даний товар може ввозитися за зменшеною ставкою ввізного мита, яка становить 0,04 EUR за л (403); з Канади (Міждержавна угода від 11.07.2016 Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою) – ставка 0% (420), з країн СНД (400); Грузії (401), Македонії (402) – в рамках діючих міждержавних угод про вільну торгівлю (з країнами СНД, Республікою Грузія та Республікою Македонія) можливе звільнення від сплати мита при імпорті вказаного у коментарі товару. Таке звільнення здійснюється при дотриманні умов (наявність сертифіката про походження товару, виконання правил прямого відвантаження та безпосередньої закупівлі), що встановлені кожною окремою угодою.

Контроль за класифікацією згідно з УКТЗЕД виноградних вин є особливо важливим також у разі, якщо цей товар ввозиться з країн, з якими Україна підписала Угоди про вільну торгівлю і до товарів з цих країн застосовуються пільгові ставки мита.

2. Протиріччя. Причини виникнення ризику: Висока ставка ввізного мита на виноградні вина (0,3 EUR за л) і, як наслідок, декларування його з використанням пільгової ставки ввізного мита на ці товари: 0,15 EUR за л, посилаючись на країну походження товару (ЄС), 0,04 EUR за л – країни ЄАВТ, 0% - Канаду, або звільнення від сплати платежів при походженні з країн СНД.
3. Оцінка наслідків ризику: Можливе стягнення до Держбюджету митних платежів не в повному обсязі з причин заниження ставки ввізного мита внаслідок неправомірного отримання пільги по сплаті ввізного мита на умовах вільної торгівлі та неправильної класифікації товару. – наводиться оцінка впливу описаного ризику на наповнення Держбюджету, стан митної безпеки тощо.

4. Пропоновані заходи мінімізації ризиків: З метою уникнення можливих наслідків вказаного ризику запропоновано:

- обов’язково здійснювати перевірку даних про якісні характеристики товару із залученням фахівців відділу номенклатури та класифікації товару,
- Детально перевірити усі надані товаросупровідні документи, сертифікати про походження, іншу документацію, яка згідно з законодавством, підтверджує склад товару та країну походження.

Окрім встановлення наявності сертифікатів, необхідно перевірити правила прямого відвантаження та безпосередньої закупівлі.

Відповідно до ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році» [69] на споживання окремих видів товарів (продукції), а саме виноградних вин, визначених Податковим кодексом України як підакцизні, встановлені ставки акцизного податку: для вин виноградних натуральних – 0,01 грн за л, а для натуральних з додаванням спирту та міцних (кріплених) – 8,02 грн за л (табл.3.5).

Таблиця 3.5

Ставки акцизного податку для виноградних вин [69]

Код товару (продукції) згідно з УКТЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТЗЕД	Одиниця виміру	Ставка податку
2204 (крім 2204 10, 2204 21 06 00, 2204 21 07 00, 2204 21 08 00, 2204 21 09 00, 2204 29 10 00)	Вина виноградні натуральні	гривень за 1 літр	0,01
2204 (крім 2204 10, 2204 21 06 00, 2204 21 07 00, 2204 21 08 00, 2204 21 09 00, 2204 29 10 00)	Вина натуральні з доданням спирту та міцні (кріплені)	гривень за 1 літр	8,02

Висока ставка акцизного податку на виноградні вина кріплені (міцні) або з додаванням спирту, в порівнянні з ставкою на натуральні без додавання спирту, часто є причиною виникнення ризику несплати встановленої суми податку в повному розмірі.

Так, було розроблено профіль ризику №2 «Контроль визначення ставки акцизного податку виноградного вина» (додаток С).

Сферами ризику для профілю ризику № 2 є:

- імпорт;
- неправильна класифікація товару;
- неправильні дані про характеристики/властивості товару;
- ухилення від сплати/зменшення розміру акцизного збору.

Враховавши дані таблиці 3.5, можна сказати, що Вина виноградні натуральні можуть виступати товаром групи прикриття для товару з описом «Вина натуральні з доданням спирту та міцні (кріплені)».

Декларанти можуть змінити опис товару з метою ухилення від сплати акцизного податку за встановленою ставкою.

Індикатори сфер ризику для профілю № 2 зазначені в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Індикатори та їх значення для профілю ризику № 2

Назва індикатора 1: Тип МД (гр.1 МД)	Значення індикатора 1: ІМ 40
Назва індикатора 2: Код товару (гр. 33 МД)	Значення індикатора 2: 2204
Назва індикатора 3: Опис товару (гр. 31 МД)	Значення індикатора 3: Натуральні, некріплені, без додавання спирту

Профіль ризику спрацьовує при одночасному виявленні всіх значень встановлених вище для індикаторів 1-3.

Профіль ризику спрацьовує у двох випадках:

1. Якщо у значенні індикатора 3 зазначено опис товару «Вина натуральні з доданням спирту та міцні (кріплені)», то перевірку товару на ризики припиняємо;

2. Якщо у значенні індикатора 3 зазначено опис товару «Вина виноградні натуральні», то перевіряємо значення індикаторів з таблиці 3.6.

При спрацюванні профілю ризику № 2 «Контроль визначення ставки акцизного податку виноградного вина» надсилається наступне повідомлення для інспектора:

«Товар №1. Можливе надання неправдивих відомостей про спосіб виробництва товару, неправильна класифікація та застосування меншої ставки акцизного податку з метою ухилення від сплати в повному обсязі. Здійснити перевірку товаросупровідної документації. Відібрати зразки для дослідження та направити запит до відповідного підрозділу».

На основі повідомлення для інспектора пропонуються форми контролю вказані у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Митні формальності при спрацювання профілю ризику № 2

Код і назва митної процедури	Вид митної процедури	Поріг ступеня ризику
107-3 Контроль правильності класифікації товарів згідно з УКТЗЕД	Обов'язково	Незалежно від ступеня ризику
108-3 Витребування документів, які підтверджують коди товарів згідно з УКТЗЕД	Обов'язково	Незалежно від ступеня ризику
905-3 Взяття проб (зразків) товарів для проведення досліджень (аналізу, експертизи) з метою встановлення характеристик, визначальних для класифікації товарів згідно з УКТЗЕД	Обов'язково	Незалежно від ступеня ризику

Аналітична довідка до профілю ризику № 2 «Контроль визначення ставки акцизного податку виноградного вина» (додаток Т) включає наступні відомості:

1. Опис ризику. Зміст проблеми: Уникнення сплати акцизного податку в повному обсязі шляхом заявлення неправильного опису товару.
2. Протиріччя. Причини виникнення ризику: Висока ставка акцизного податку на виноградні вина кріплені (міцні) або з додаванням спирту (8,02

грн за л), в порівнянні з ставкою на натуральні без додавання спирту (0,01 грн за л).

3. Оцінка наслідків ризику: Можливе стягнення до Держбюджету податків не в повному обсязі з причин заниження ставки акцизного податку внаслідок невірної опису та неправильної класифікації товару.
4. Пропоновані заходи мінімізації ризиків: З метою уникнення можливих наслідків вказаного ризику запропоновано:

- обов'язково здійснювати перевірку даних про якісні характеристики товару із залученням фахівців експертної лабораторії Департаменту податкових та митних експертиз ДФС України.
- Детально перевірити усі надані товаросупровідні документи, сертифікати аналізу виробника, технологічні схеми виробництва, іншу документацію, яка згідно з законодавством, підтверджує характеристики товару.

Отже, було сформовано профіль ризику № 1 «Контроль визначення коду УКТЗЕД та країни походження виноградного вина», який може спрацювати, за умови декларування виноградних вин (товарна під позиція 2204 21) у режимі імпорту (ІМ 40) з визначеною країною походження (з країн СНД, ЄАВТ, ЄС або з Канади), та профіль ризику № 2 «Контроль визначення ставки акцизного податку виноградного вина», який спрацює при описі товару в графі 31 «Вина виноградні натуральні» або «Вина натуральні з доданням спирту та міцні (кріплені)».

Також розроблено аналітичні довідки до вказаних профілів ризику, в яких описано митні загрози (зміст ризику), протиріччя та причини виникнення ризику, оцінка наслідків такого ризику та запропоновані заходи мінімізації даних ризиків. Розроблені профілі ризику та аналітичні довідки до них наведено у додатках П, Р, С, Т.

3.4. Розроблення заходів мінімізації митних ризиків при митному оформленні червоних сухих вин

Одним з основних завдань задля вирішення якого створювалася система аналізу й управління ризиками (як видно з назви) – є управління ризиками. Управління ризиками полягає в систематичній роботі з розроблення та практичної реалізації заходів запобігання і мінімізації ризиків, методики оцінки ефективності їх застосування, а також контролю за застосуванням митних процедур та безперервне оновлення, аналіз і перегляд наявної у митних органах інформації.

За результатами спрацювання АСАУР та/або виявлення розбіжностей контрольованих показників, що мають ознаки порушення митних правил чи можуть призвести до зменшення сум належних до сплати податків і зборів посадова особа митного органу України, вживає заходів, передбачених законодавством України з питань митної справи щодо товарів, які ввозяться на митну територію України з порушеннями митних правил.

Механізми мінімізації ризиків при здійсненні митного контролю представляють:

- використання різних джерел інформації для виявлення ризиків;
- застосування заходів щодо мінімізації ризиків відповідно до профілю ризику, а також самостійно посадовою особою митного органу, якщо це допустимо;
- використання інформаційно-технічних та програмних засобів при здійсненні митного контролю, що дозволяють реалізовувати систему управління ризиками;
- використання системи зворотного зв'язку (функції контролю та організація звітності).

Виявлення ризиків засноване на практичному використанні і аналізі різного роду інформації, наявної в митних органах. Так, до обов'язків митних органів щодо мінімізації митних ризиків при імпорті виноградних вин входить:

- контроль класифікації товарів відповідно до УКТЗЕД та визначення країни походження (ПР № 1, додаток П);

- контроль застосування нетарифних заходів і захист інтелектуальної власності;
- контроль митної вартості;
- контроль нарахування митних зборів, податків, а також забезпеченням сплати митних платежів (ПР № 2, додаток С);
- контроль діяльності суб'єктів зовнішньоторговельної діяльності;
- формування митної статистики.

Нині діючі механізми мінімізації ризиків поки не повною мірою відповідають вимогам забезпечення ефективного митного контролю.

Одним з основних напрямків впровадження СУР є реалізація принципу вибіркової при проведенні митного контролю, що передбачає скорочення кількості митних оглядів та їх проведення лише у випадках спрацювання профілів ризику, прямими заходами з мінімізації яких визначений митний огляд, або за заявою декларанта, коли учаснику ЗЕД необхідно ідентифікувати одержуваний ним товар [77].

В даному випадку вдосконалення митного контролю повинне бути орієнтовано на посилення ролі **постмитного аудиту** та активізацію дій правоохоронного блоку щодо попередження і виявлення правопорушень у сфері митного законодавства, зокрема - **щодо припинення обігу контрафактної продукції**.

Постмитний аудит займає важливе місце при застосуванні системи управління ризиками для підвищення ефективності діяльності митних органів. Він зводиться до контролю товарів після їх випуску у вільний обіг у формі спеціальної митної ревізії, проведеної підрозділами митної інспекції. Рекомендації щодо застосування постмитного аудиту містяться в гл. 6 Кіотської конвенції 1999 р. та МКУ [78].

Процедури, пов'язані з аудитом, є ефективним засобом для здійснення митного контролю, тому що дають ясну і всеосяжну картину угод, що відображаються в бухгалтерських книгах і облікових записах учасників ЗЕД. Одночасно вони дозволяють митним органам надавати законослухняним

учасникам ЗЕД сприяння у застосуванні форм спрощеного порядку декларування [79].

Що стосується вдосконалення митного постаудиту як складової ефективної та сучасної системи митного контролю України, то слід вказати на ряд проблем, з якими стикається швидке і максимально ефективно здійснення, безумовно, перспективного процесу.

По-перше, проблемою є обмежена методологічна база і недостатні практичні навички і досвід більшості співробітників підрозділів митного аудиту. По-друге, недосконалість і неповнота розробки тематики перевіркової діяльності.

Найбільш швидке вирішення вказаного питання, на нашу думку, можливе через залучення висококваліфікованих аудиторів провідних національних і міжнародних аудиторських компаній, з одного боку, в робочі групи зі штатними працівниками підрозділів митного аудиту (для підвищення кваліфікаційного рівня останніх), а з іншого – на умовах підряду за окремими тематиками або перевірок (так званий аутсорсинг). В даному випадку підкреслимо, що ніякої законодавчої можливості подібної співпраці сьогодні не існує.

Наступним недоліком системи пост-аудиту ДФС України є слабка взаємодія з підрозділами митного органу в частині реалізації функції митного постаудиту. Враховуючи, що контроль після моменту митного оформлення потребує комплексного підходу до перевірки різних сторін зовнішньоекономічної угоди (митна вартість, класифікація, визначення країни походження товарів та ін.), до проведення документальних перевірок залучаються фахівці практично всіх оперативних підрозділів митниці. І хоча зазначена взаємодія і координується окремими наказами і розпорядженнями, досягти розуміння з боку співробітників митниці про необхідність виконання окремої ланки аудиторської перевірки досить важко.

Оскільки, рівень матеріального забезпечення митного аудитора на порядок нижче забезпечення відповідних позицій у приватному секторі, результаті зростає корупційна складова митної діяльності, втрачається

мотивація до ефективної праці, бажання і можливості для професійного розвитку. Як наслідок частка платежів, донарахованих внаслідок митного постаудиту, щодо загальної суми митних платежів, враховуючи сучасний рівень тінізації ЗЕД, дуже низька.

З метою припинення ризику ввезення та обігу **контрафактної продукції** об'єктами проведення спеціальних митних ревізій будуть особи, що здійснюють оптову чи роздрібну торгівлю товарами, ввезеними на територію України, з передбачуваними порушеннями митного законодавства., зокрема у сфері захисту прав інтелектуальної власності.

Ефективність виявлення та припинення обігу контрафактної продукції на етапі «постконтролю» в першу чергу залежить від результативності взаємодії підрозділів митної інспекції з оперативними підрозділами митних органів. Сукупність повноважень дозволяє всебічно організувати перевірку наявної інформації про незаконне ввезення на територію України контрафактної продукції, а саме:

- провести перевірку достовірності відомостей після випуску товарів у формі спеціальної митної ревізії,
- виявити місця реалізації контрафактної продукції, постачальників, склади, місця зберігання, відстежити так званий ланцюжок «від магазину до імпортера»,
- встановити організації та осіб, причетних до ввезення в Україну контрафактної продукції.

Як свідчить практика, профілі ризику, що стосуються порушення прав інтелектуальної власності, в основному є неформалізованими, і, відповідно, «не спрацьовують» в автоматичному режимі на етапі митного оформлення і митного контролю, внаслідок чого митному інспектору залишається розраховувати лише на власну інтуїцію.

Тому виробникам виноробної продукції доцільно проводити реєстрацію найменувань своєї продукції у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону [80]. Станом на 22.10.2018 р.

до митного реєстру об'єктів прав інтелектуальної власності України занесені знаки для товарів і послуг наступних виробників виноробної продукції [81]:

- для ПАТ «Коблево»: «Коблево», «Koblevo», «Marengo», «Маренго», «Палома», «Маренго морський бриз Marengo Sea Breeze», «Marengo Sea Breeze», «Takado», «Koblevo Select Коблево Селект»;
- для ГСХ Трейдмаркс Лімітед: «Mikado», «Ореанда», «Oreanda» ;
- для Баядера менеджмент лімітід: «Cartaval» [81].

Важлива роль у питаннях забезпечення захисту прав інтелектуальної власності відводиться Міжнародному митному співробітництву.

Для підвищення ефективності боротьби з проникненням на територію України контрафактної продукції, необхідна координація зусиль митних, правоохоронних, інших державних контролюючих органів, а також учасників ЗЕД, правовласників, бізнес-спільноти.

В рамках міжнародного митного співробітництва потрібне вироблення узгоджених механізмів взаємодії на основі укладання двосторонніх угод з митними адміністраціями країн - основних торгових партнерів України, в частині попереднього електронного інформування про майбутні поставки партій товарів, сполучення транзитних систем, обмін передовими методами митного адміністрування.

Розвиток міжнародного митного співробітництва сприяє подальшій інтеграції України в загальноєвропейський митний простір і спрямований на перспективні методи роботи, такі як система управління ризиками, постаудит, попереднє інформування та електронне декларування.

З метою уникнення можливих наслідків сформованого профілю ризику №1 «Контроль визначення коду УКТЗЕД та країни походження виноградного вина» (додатки П, Р) запропоновано:

- Обов'язково здійснювати перевірку даних про якісні характеристики товару із залученням фахівців відділу номенклатури та класифікації товару (використання засобів ідентифікації та проведення експертизи виноградних вин).

Для проведення ідентифікації червоних сухих виноградних вин, з метою встановлення вірного коду згідно з УКТЗЕД запропоновано наступні критерії, які прямо впливають на визначення приналежності товару до тієї чи іншої товарної позиції:

- ✓ вміст етилового спирту (фізико-хімічний аналіз);
 - ✓ країна походження (аналітичний метод дослідження);
 - ✓ колір вина (органолептичні дослідження).
- Детально перевірити усі надані товаросупровідні документи, сертифікати про походження, іншу документацію, яка згідно з законодавством, підтверджує склад товару та країну походження (митний огляд, документальний контроль).

Окрім встановлення наявності сертифікатів, необхідно перевірити правила прямого відвантаження та безпосередньої закупівлі.

З метою мінімізації профілю ризику № 2 «Контроль визначення ставки акцизного податку виноградного вина» при митному оформленні виноградних вин слід вести постійний контроль за правильністю класифікації та здійснення опису у графі 31 МД, оскільки навіть в межах однієї товарної позиції 2204 є можливими випадки невірного декларування з метою заниження ставки акцизного податку.

Відповідно до таблиці 3.5 [69] код та опис товару (продукції) згідно з УКТЗЕД в Податковому кодексі не відповідає опису в Митному тарифі: як вина виноградні натуральні, так і вина натуральні з доданням спирту та міцні (кріплені) декларуються за однією товарною позицією 2204, що точно не показує відмінності між зазначеними товарами, хоча ставки акцизного податку на них різні. Так, можливе декларування вин натуральних з додаванням спирту та міцних (кріплених) (акцизний податок складає 8,02 грн) під виглядом сортових натуральних вин (0,01 грн). Тому останні можуть бути товаром групи «прикриття», що в результаті вплине на стягнення до державного бюджету.

Декларантом мають бути подані документи, підтверджені стороною-контрагентом, стосовно технологічної схеми виробництва вина, щоб в результаті спірних питань інспектор мав змогу за результатами аналізу

автентичних товаросупровідних документів та митного огляду товарів відразу підтвердити код згідно з УКТЗЕД, заявлений у графі 33 МД, і відповідно ставку акцизного податку.

Для приведення у відповідність опису товару в ПКУ до опису в Митному тарифі пропонуємо в ПКУ розширити опис товару з позначенням об'ємної частки вмісту етилового спирту в межах до 12 об.% (згідно табл. 1.1 за ДСТУ 4806:2007 кріплені вина є міцністю від 12 об.%), що дозволить надалі точніше розмежувати вина натуральні без додавання спирту від кріплених (міцних) і, як результат, мінімізувати ризик ввезення товару за зменшеною ставкою акцизного податку (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Ставки акцизного податку для виноградних вин (із запропонованими змінами)

Код товару (продукції) згідно з УКТЗЕД	Опис	Одиниця виміру	Ставка податку
2204 21	Вина виноградні натуральні з фактичною концентрацією спирту не більш як 12 об. %:	гривень за 1 літр	0,01
2204 (крім 2204 21, 2204 10, 2204 21 06 00, 2204 21 07 00, 2204 21 08 00, 2204 21 09 00, 2204 29 10 00)	Вина натуральні з доданням спирту та міцні (кріплені) з фактичною концентрацією спирту більш як 12 об. %:	гривень за 1 літр	8,02

Тому необхідно чітко та вірно встановити видову приналежність товару до відповідного класифікаційного угруповання згідно з УКТЗЕД, присвоїти код, встановити митну вартість і згідно Митного тарифу України провести нарахування митних платежів [60].

Отже, завдяки аналізу та вдосконаленню чинного законодавства з питань митної справи, деталізації УКТЗЕД, використанню процедури ідентифікації сухих червоних виноградних вин за визначеними критеріями є можливим зменшення ймовірності появи митних ризиків при їх переміщенні через митний кордон України.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Аналіз ринку виноградного вина в Україні за 2012-2017 рр. свідчить про нерівномірне коливання обсягу імпорту цього продукту за вартісним показником. Так, пік зростання спостерігався в 2013 р., тоді як в 2015 рік характеризується різким зменшенням, що в наступних роках було компенсовано: в 2016-2017 роках спостерігається стрімке зростання імпорту виноградних вин України, що становить близько 72 млн. дол. в 2017 році, що вдвічі більше за показник 2015 року. Головними конкурентами вітчизняній алкогольній продукції на ринку України являються винороби Італії, Грузії, Польщі та Іспанії.

Експорт виноградного вина за межі України за вартісним показником спадав у 2012-2015 рр., що можна пояснити економічною ситуацією в країні та зміною країн-експортерів. Проте за останні два роки спостерігається невеликий ріст показника, в порівнянні з кризовим 2015 роком. Основними країнами експорту з України виноградних вин є Казахстан, Китай, Велика Британія.

Для реалізації винної продукції на внутрішньому ринку вона повинна відповідати вимогам щодо якості та безпечності зазначених у нормативній документації. Сьогодні технічні вимоги до якості виноградних вин в Україні контролюються за ДСТУ 4806:2007 «Вина. Загальні технічні умови».

Сьогодні технічні вимоги до якості виноградних вин в Україні контролюються за ДСТУ 4806:2007 «Вина. Загальні технічні умови». Також виробництво та якість готової виноробної продукції регулюються законами України «Про виноград та виноградне вино», «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та ін. Безпечність виноградних вин оцінюється рівнем вмісту токсичних елементів та радіонуклідів. Перевищення вмісту токсичних елементів та радіонуклідів у виноградних винах може завдати шкоду здоров'ю споживачів, тому для уникнення даних проблем в ЄС діють два основні акти Європейського союзу: Регламент Ради ЄС № 315/93 «Про встановлення максимально допустимих рівнів вмісту

контамінантів в харчових продуктах» та Регламент Комісії № 1881/2006 «Про встановлення максимального рівня вмісту певних забруднюючих речовин у продуктах харчування», якими встановлено допустимі рівні забруднюючих речовин та які забороняють розміщення на ринку небезпечних харчових продуктів. Відповідно до цих регламентів виноробна продукція, в якій рівень забруднюючих речовин перевищує допустимі норми, не може визнаватись безпечним для життя і здоров'я людей, а тому не може постачатись на ринок Європейського союзу. Тому для експорту в країни ЄС українські виробники мають дотримуватися встановлених даними документами вимог.

Червоні сухі виноградні вина, ввезені за МД-2 №UA205090/2018/004823, згідно з УКТЗЕД класифікують у розділі IV «Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замінники», групі 22 «Алкогольні і безалкогольні напої та оцет», товарній позиції 2204 «Вина виноградні, включаючи, кріплені; сусло виноградне, крім того, що включено до товарної позиції 2009», товарній підпозиції 2204 21 «у посудинах місткістю 2 л або менше». Наступними класифікаційними ознаками виноградних вин згідно з УКТЗЕД є вміст етилового спирту та країна походження, що відносить їх до «вироблених в Європейському Союзі: з фактичною концентрацією спирту не більш як 15 об.‰», та колір, що класифікує товар за товарною під позицією 2204 21 84 00 «інші» (не білі).

Ідентифікація виноградних вин здійснюється згідно з ДСТУ 4806:2007 «Вина. Загальні технічні умови». Було розроблено критерії, методи та засоби ідентифікації червоних сухих виноградних вин.

До основних ідентифікаційних ознак червоних сухих виноградних вин належать: повнота маркування, органолептичні (колір, смак та аромат (букет), прозорість) та фізико-хімічні показники (об'ємна частка етилового спирту, титрованих кислот, летких кислот, цукрі та приведенного екстракту). Застосування даних критеріїв дає змогу проводити дослідження вин на належність до певного типу, марки та відповідності їх вимогам стандартів. В ході таких досліджень отримується важлива інформація, яка є необхідною для проведення ідентифікаційної експертизи.

Проведена ідентифікаційна експертиза червоних сухих вин показала, що досліджуваний зразок ТМ «Tierra Eden», що імпортується до України за МД №UA205090/2018/004823, являє собою виноградні натуральні вина сухі червоні, виготовлені з європейських сортів винограду: гарнача та темпранільо. Міцність – 10,0%об. Об'єм пляшок – 0,75л. Маркування споживчих упаковок зразка відповідає вимогам до маркування виноробної продукції згідно з ЗУ «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів». На пляшки зразка наклеєні марки акцизного податку України.

За визначеними органолептичними та фізико-хімічними показниками результати досліджень зразка підтверджують їх належність до вин столових червоних сухих у розумінні ДСТУ 4806:2007.

За результатами ідентифікаційної експертизи також встановлено класифікаційну приналежність досліджуваних зразків до однорідного угруповання згідно УКТЗЕД на рівні категорії та присвоєно відповідний код. Отже, згідно товарної номенклатури УКТЗЕД вино виноградне червоне сухе у пляшці об'ємом 0,75 л та з концентрацією спирту 10,0 об. %, країна виробництва – Іспанія, відповідає коду 2204 21 8400, що підтверджує дані, зазначені в графах 31 та 33 МД-2 №UA205090/2018/004823.

Згідно з Законом України «Про Митний тариф України» на виноградні вина встановлена повна ставка ввізного мита у розмірі 0,3 EUR за л від митної вартості товарів. Вина, що ввозяться в Україну згідно з міжурядовими угодами України з державами ЄС, ЄАВТ, СНД, Македонією та Грузією, Канадою, при оподаткуванні ввізним митом мають певні преференції.

Митне оформлення вин виноградних червоних сухих і його пропуск може здійснюватися лише після сплати належних сум митних платежів або за умови надання митним органам у встановленому порядку відстрочення чи розстрочення їхньої сплати. Досліджуваний товар, що імпортується за МД-2 №UA205090/2018/004823, обкладається ввізним митом за зниженою ставкою 0,15 EUR за л, акцизним податком – 0,01 грн за л та податком на додану вартість (20%), які сплачуються до державного бюджету України. При вартості

поставки 169 175,96 грн були сплачені митні платежі у розмірі 85 814,04 грн.

Аналіз нетарифних заходів показав, що вина виноградні підлягають обов'язковим державним видам (санітарно-епідеміологічному та ветеринарно-санітарному) та радіологічному контролю, що і підтверджують дані 44 графи МД №UA205090/2018/004823 від 23.01.2018 та товаросупровідні документи з відповідними відмітками на них.

Були розроблені профілі ризику №1 «Контроль визначення коду УКТЗЕД та країни походження виноградного вина» та №2 «Контроль визначення ставки акцизного податку виноградного вина», які спрацьовують, коли через кордон перевозять виноградні вина, код яких згідно з УКТЗЕД належить до товарної позиції 2204.

До розроблених профілів ризику були запропоновані такі заходи мінімізації ризику: ретельна перевірка даних про якісні характеристики товару, наданих товаросупровідних документів, сертифікатів про походження товару та інших документів, що згідно із законодавством підтверджують країну походження, відправляти зразки товару з метою їх ідентифікації до Департаменту податкових та митних експертиз ДФС.

Діючі в даний час механізми мінімізації ризиків не в повній мірі, з об'єктивних причин, досконалі, так як не враховують всієї специфіки застосування технічних та програмних засобів, дію людського чинника, а також матеріально-технічну оснащеність деяких митних постів, пунктів пропуску та їх територіально - географічне положення.

Тому на підставі проведених досліджень можна зробити такі пропозиції щодо запобігання порушенням митних правил при імпорті виноградних вин:

1. Вдосконалити митний постаудит шляхом:

- залучення висококваліфікованих аудиторів провідних національних і міжнародних аудиторських компаній в робочі групи зі штатними працівниками підрозділів митного аудиту (так званий аутсорсинг). Оскільки в даному випадку законодавчо подібна співпраця сьогодні не регулюється, тому рекомендуємо Державній фіскальній службі України розробити та прийняти нормативний документ щодо даного питання;

- посилення внутрішньої взаємодії підрозділів митного органу в частині реалізації функції митного постаудиту. Враховуючи, що контроль після моменту митного оформлення потребує комплексного підходу до перевірки різних сторін зовнішньоекономічної угоди (митна вартість, класифікація, визначення країни походження товарів та ін.), до проведення документальних перевірок залучаються фахівці практично всіх оперативних підрозділів митниці;
 - підвищення рівня матеріального забезпечення митного аудитора з метою мінімізації корупції та тінізації проведення митного пост-аудиту.
2. Митним органам слід активізувати дії щодо попередження і виявлення правопорушень у сфері митного законодавства, зокрема - щодо припинення обігу контрафактної продукції. Саме тому виробникам виноробної продукції доцільно проводити реєстрацію найменувань своєї продукції у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону.
3. Привести у відповідність опис товару в ПКУ до опису в Митному тарифі: розширити опис товару в ПКУ з позначенням об'ємної частки вмісту етилового спирту в межах до 12 об.%, що дозволить надалі точніше розмежувати вина натуральні без додавання спирту від кріплених (міцних) і, як результат, мінімізувати ризик ввезення товару за зменшеною ставкою акцизного податку.

Пропонуємо подати опис вин у Податковому кодексі наступним чином:

- для ставки акцизного податку 0,01 грн за л: для коду товару (продукції) згідно з УКТЗЕД - **2204 21**, зазначити опис: «Вина виноградні натуральні з фактичною концентрацією спирту **не більш як 12 об.%**».
- для ставки акцизного податку 8,02 грн за л: для коду товару (продукції) згідно з УКТЗЕД - **2204 (крім 2204 21, 2204 10, 2204 21 06 00, 2204 21 07 00, 2204 21 08 00, 2204 21 09 00, 2204 29 10 00)**, зазначити опис: «Вина натуральні з доданням спирту та міцні (кріплені) з фактичною концентрацією спирту **більш як 12 об.%**».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ярошенко О.Л. Ідентифікаційна експертиза червоних сухих виноградних вин в митних цілях / О.Л. Ярошенко // Управління безпечністю, якістю та експертиза товарів: зб. наук. ст. студ. ден. форми навч. / відп. ред. В.А. Осика. – К : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – Ч.2. – 125-133 С.
2. Статистичні дані ООН. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://comtrade.un.org/>
3. Виноградарі та винороби звернулися до керівництва країни з вимогами врегулювати актуальні питання галузі для її розвитку: Асоціація виноградарі та винороби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.awwu.org.ua/](http://www.awwu.org.ua/)
4. Осипов В. Виноградарство та виноробство України. Сучасний стан, проблеми, тенденції розвитку / В. Осипов, Л. Осипова // Економіст. - 2015. - № 5. - С. 28-31.
5. Радченко Т. М. Україна в сучасних тенденціях функціонування світового ринку винопродукції / Т. М. Радченко // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Економічні науки. - 2015. - № 1. - С. 70-76.
6. Яблонська Н. В. Виноробна промисловість України : стан, тенденції, проблеми та перспективи розвитку / Н. В. Яблонська, О. Ю. Хімченко // Економічні студії. 2015. - № 2 (06) квітень. - С. 168-172.
7. Перший Національний Виноробний Холдинг. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wineholding.com.ua/ru/>
8. Державна служба статистики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Вина. Загальні технічні умови: ДСТУ 4806:2007 - Чинний від 2009-01-01. - К.: Держ- споживстандарт України, 2008. - 15 с. - (Національний стандарт України).
10. Про виноград та виноградне вино: Закон України № 2662-IV від

- 16.06.2005 (остання редакція з 20.04.2018). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T052662.html
11. ННЦ «Институт виноградарства и виноделия им. В.Е. Таирова». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tairov.com.ua/institute>.
12. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів. – Закон України від 23.12.1997. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 19, ст. 98) (остання редакція від 01.01.2016).
13. Про встановлення максимального рівня вмісту певних забруднюючих речовин у продуктах харчування: Регламент Комісії ЄС № 1881/2006 . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1881&from=EN>
14. Про посіви виноградної лози, реєстр виноградників, супровідні документи та сертифікацію, внутрішній і зовнішній реєстр та обов'язкові декларації: Постанова ЄС 2018/273 від 11 грудня 2017 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2018/273/oj
15. З гігієни харчових продуктів: Регламент ЄС № 852/2004 від 29 квітня 2004 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fsvps.ru/fsvps-docs/ru/laws/eu/852-2004.pdf>
16. Слива Ю. В., Швець Т.Г. Сучасний стан розвитку міжнародної і національної нормативних баз щодо системи управління безпечністю харчових продуктів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nd_2013_6_11.pdf
17. Офіційний сайт «Чизай». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.chizay.com/novosti/kachestvo-na-vysote-vinodelcheskiy-kompleks-chizay-proshel-sertifikatsiyu-hassp/>
18. Види вин: детальна класифікація. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://faqukr.ru/izha-ta-napoi/84352-vidi-vin-detalna-klasifikaciya.html>
19. Вино в житті людини [Текст] // Виноград. Вино. – Київ : Журнал Дім,

сад, город, 2013. – № 6 (100). – С. 2-3.

20. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі алкогольними напоями: Постанова КМУ № 854 від 30.07.1996. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/854-96-%D0%BF>.
21. Державний класифікатор продукції та послуг ДК 016-2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dkpp.rv.ua/>
22. Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності. - Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012// Голос України. 2012. - № 428.
23. НТФ «Интес». Інформаційно-аналітичне забезпечення ЗЕД. – [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.qdpro.com.ua.
24. Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності: Наказ ДФС України від 09.06.2015 № 401. – [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>
25. Нормы и правила рынка вина Европейского Союза. – Киев: СМП “Аверс”, 2003. – 560 с.
26. Рамкові стандарти безпеки та спрощення міжнародної торгівлі Всесвітньої митної організації. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/976_003
27. Додин Е.В. Рамочные стандарты безопасности и упрощения глобальной торговли / Е.В. Додин // Митна справа. - 2005. - № 4. - С. 9 -12.
28. Черкаська Н. Управління ризиками - складова митної безпеки / Н.Черкаська // Митниця. - 2007. - №10(35).
29. Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю: Наказ Мінфіну №684 від 31.07.2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/63959.html>
30. Притульська Н.В. Ідентифікація продовольчих товарів: теорія і практика: Монографія. – К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2007. – 193 с.

31. Експертиза товарів: Підручник/ Т.М.Коломієць, Н.В.Притульська, О.Л.Романенко. - 2-ге вид., допов. та переробл. - К.: Київ.нац.торг-екоп.ун-т, 2007. - 370с.
32. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів : Закон України від 19.12.95 року N 481/95-ВР. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/yuridichnim-osobam/zakonodavstvoa/zakoni-ukraini/53819.html>
33. Положення про Департамент податкових та митних експертиз ДФС: наказ Державної фіскальної служби від 01.10.2014 № 154. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>
34. Вина, виноматериалы, коньяки и коньячные спирты. Соки плодово-ягодные спиртованные. Метод определения этилового спирта. – ДСТУ ГОСТ 13191:2009; введ. 26.09.73. Государственный комитет СССР по стандартам, 1975. -9 с.
35. Вина и виноматериалы. соки плодово-ягодные спиртованные. Методы определения титруемых кислот. – ДСТУ ГОСТ 14252:2009; введ. 01.01.1975- М.: Государственный комитет совета министров СССР, 1975. - 8с.
36. Виноматеріали оброблені Загальні технічні умови. - ДСТУ 4805:2007.; введ. 05.07.2007. - К.: Держспоживстандарт України, 2008. - 18 с.
37. Вина, коньяки України, напої: методи визначання повноти наливу у спожиткову тару. - ДСТУ 6039:2008; введ. 22.12.2012. - К.: Держспоживстандарт України, 2009. - 23 с.
38. Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи), форм акта про взяття проб (зразків) товарів та висновку: Наказ Міністерства

- Фінансів України від 02.12.2016 р. № 1058. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
39. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
40. Інкотермс 2010. Правила ICC для використання торговельних термінів в національній та міжнародній торгівлі. дійсно від 1 січня 2011 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://aloqabank.uz/uploads/ckeditor/1473164202_inkoterm-2010.pdf
41. Про Митний тариф України : Закон України від 19.09.2013 № 584-VII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
42. Про оновлені графіки: Лист ДФСУ № 2646/99-99-19-04-03-18 від 28.12.2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/61905>
43. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої від 27.06.2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/58469>
44. Про графіки зниження ввізних мит України: Лист ДФСУ від 06.01.2016 № 21/99-99-25-02-02-18. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://http://sfs.gov.ua/>
45. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій.-Наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 р. №1011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-vidomchih-klasifikatoriv-informaciyi-z-pi-doc114583.html>
46. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
47. Демянюк О. Актуальні проблеми нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні / О. Демянюк // Вісник Терноп. нац. екон. ун-ту. – 2013. – Вип. 4. – С. 94–102.

48. Задорожній О. Нетарифні заходи регулювання зовнішньоекономічної діяльності / О. Задорожній, А. Ярмач // Вісник. Офіційно про податки. – 2015. – №15. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua>
49. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2018 рік: Постанова КМУ № 1018 від 20.12.2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/61889>
50. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2017 рік: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
51. Угода про вільну торгівлю між Республікою Македонія та Україною від 18.01.2001. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
52. Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
53. Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму "єдиного вікна" та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України: Закон України від 06.09.2018 р. № 2530-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/63080>
54. Про реалізацію положень Закону України від 06 вересня 2018 року №2530-VIII: Лист ДФСУ № 2581/99-99-18-03-01-18 від 12.10.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/63148>
55. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та

- благополуччя тварин: Закон України ВР № 2042-VIII від 18.05.2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/61299>
56. Про державний контроль харчових продуктів: Лист ДФСУ № 2370/99-99-24-03-01-18 від 30.09.2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/59683>
57. Бережнюк І.Г. Управління ризиками в митній справі: зарубіжний досвід та вітчизняна практика: монографія / І.Г. Бережнюк, А.І. Брендак, В.В. Булана, за заг. ред. І.Г. Бережнюка. - Хмельницький. : ПП. Мельник А.А., 2014. - 288 с.
58. Пісной П. Я. Державна Митна Служба України на шляху аналізу та управління митними ризиками / П. Я. Пісной // Збірник наукових праць «Ефективність державного управління». – 2009. – Вип.18/19. – С. 344-353.
59. Пашко П.В. Митна безпека: монографія / П. В. Пашко. — Одеса: АТ «Пласке», 2009. — 628 с.
60. Демченко С. Управління митними ризиками в наземних пунктах пропуску/ С. Демченко, О.Комаров // Вісник. Офіційно про податки. – 2015. – №40. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua>
61. Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ, Угоди про сільське господарство між Україною та Королівством Норвегія, Угоди про сільське господарство між Україною та Ісландією та Угоди про сільське господарство між Україною та Швейцарською Конфедерацією: Закон України від 07.12.2011 № 4091-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
62. Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ від 24.06.2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

63. Угода про сільське господарство між Україною та Ісландією від 24.06.2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
64. Угода про сільське господарство між Україною та Королівством Норвегія від 24.06.2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
65. Угода про сільське господарство між Україною та Швейцарською Конфедерацією від 24.06.2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
66. Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою від 11.07.2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/60494>
67. Угода між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю від 09.01.1995. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/161>
68. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму: наказ Міністерства Фінансів України від 31.05.2012 № 657. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
69. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: Закон України ВР № 1791-VIII від 20.12.2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/60862>
70. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2011 р. № 1031: Постанова КМУ № 452 від 21.05.2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/54525>
71. Про затвердження класифікатора іноземних валют: Постанова правління Нацбанку України від 04.02.1998 №34 (зі змінами). – [Електронний

- ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0521500-98>.
72. Про затвердження Класифікації країн світу: Наказ Держстату України від 30.12.13 №426 (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gks/4405-426.html>
73. Про затвердження переліку товарів, ввезення яких на митну територію України та/або переміщення територією України прохідним та внутрішнім транзитом здійснюється за умови обов'язкового надання митним органам забезпечення сплати митних платежів: Постанова КМ України від 21.05.2012 № 461. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/postanovi/62456.html>
74. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 631. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>
75. Про затвердження Порядку роботи відділу митних платежів, підрозділу митного оформлення митного органу та митного поста при вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України: наказ Міністерства Фінансів України від 30.05.2012 № 650. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
76. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
77. Батанова Л.О. Митний пост-аудит в Україні та проблемні аспекти його здійснення в сучасних умовах / Л.О. Батанова // LexPortus. – 2016. – №1. – С.94-107.
78. Про приєднання України до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур у зміненій редакції згідно з Додатком 1 до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про

спрощення та гармонізацію митних процедур: Закон України від 05.10.2006 р. № 227-V // Офіційний вісник України. 2006. № 43. Ст. 2865.

79. Єдинак Т.С., Єдинак В.Ю. Постмитний аудит як фактор забезпечення економічної безпеки країни: зарубіжний досвід та українська перспектива // Вісник академії митної служби України. 2008. № 4. С. 70-76.
80. Про затвердження Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону: Наказ Мінфіну № 648 від 30.05.2012 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE21346.html
81. Перелік об'єктів права інтелектуальної власності, включених до митного реєстру (станом на 22.10.2018). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/dovidniki--reestri--perelik/pereliki-/100237.html>